

ตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และความตระหนักรู้ถึงผลของการกำกับดูแลกิจการที่ดีของกลุ่มตัวอย่างแยกเป็นประเด็นกับประเภทของกลุ่มธุรกิจ

การรับรู้และความตระหนักรู้ของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มธุรกิจ			รวม	Chi-Square Test
	การเงินและการธนาคาร	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	เทคโนโลยีและการสื่อสาร		
1) นโยบายต่างๆ ที่กำหนดขึ้นเพื่อกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทฯ นั้น ได้มีการถามความคิดเห็นหรือขอความเห็นจากคณะกรรมการฯ					
มากที่สุด	27(47.4)	18(31.6)	12(21.1)	57(100.0)	$\chi^2 = 4.131$ df = 8 Sig = 0.845
มาก	38(46.9)	24(29.6)	19(23.5)	81(100.0)	
ปานกลาง	10(45.5)	7(31.8)	5(22.7)	22(100.0)	
น้อย	3(50.0)	2(33.3)	1(16.7)	6(100.0)	
น้อยที่สุด	-	-	1(100.0)	1(100.0)	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	
2) บริษัทฯ กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดีไว้อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร โดยเปิดเผย					
มากที่สุด	35(53.0)	17(25.8)	14(21.2)	66(100.0)	$\chi^2 = 13.947$ df = 8 Sig = 0.083
มาก	32(47.8)	24(35.8)	11(16.4)	67(100.0)	
ปานกลาง	10(38.5)	7(26.9)	9(34.6)	26(100.0)	
น้อย	1(14.3)	2(28.6)	4(57.1)	7(100.0)	
น้อยที่สุด	-	1(100.0)	-	1(100.0)	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	

การรับรู้และความตระหนักของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มธุรกิจ				รวม	Chi-Square Test
	การเงินและการธนาคาร	อสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง	เทคโนโลยีและการสื่อสาร			
3) บริษัท มีระบบสารสนเทศ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ได้อย่างเพียงพอและทั่วถึง						
มากที่สุด	22(50.0)	9(20.5)	13(29.5)		44(100.0)	$\chi^2 = 8986$ df = 6 Sig = 0.174
มาก	37(52.1)	25(35.2)	9(12.7)		71(100.0)	
ปานกลาง	16(36.4)	14(31.8)	14(31.8)		44(100.0)	
น้อย	3(37.5)	3(37.5)	2(25.0)		8(100.0)	
น้อยที่สุด	-	-	-		-	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)		167(100.0)	
4) บริษัทมีการกำหนดวิสัยทัศน์ แผนงาน โครงการ ในอนาคต และเปิดเผยให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียทราบ						
มากที่สุด	25(55.6)	15(33.3)	5(11.1)		45(100.0)	$\chi^2 = 3.979$ df = 6 Sig = 0.679
มาก	36(42.4)	26(30.6)	23(27.1)		85(100.0)	
ปานกลาง	15(45.5)	9(27.3)	9(27.3)		33(100.0)	
น้อย	2(50.0)	1(25.0)	1(25.0)		4(100.0)	
น้อยที่สุด	-	-	-		-	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)		167(100.0)	

การรับรู้และความตระหนักของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มธุรกิจ			รวม	Chi-Square Test
	การเงินและการธนาคาร	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	เทคโนโลยีและการสื่อสาร		
5) ในการประชุมผู้ถือหุ้นแต่ละครั้ง ได้คำนึงถึงวัน เวลาและสถานที่ที่ผู้ถือหุ้นทุกรายสามารถเข้าประชุมโดยสะดวก					$\chi^2 = 6.027$ df = 6 Sig = 0.420
มากที่สุด	37(45.7)	29(35.8)	15(18.5)	81(100.0)	
มาก	38(50.0)	18(23.7)	20(26.3)	76(100.0)	
ปานกลาง	3(33.3)	4(44.4)	2(22.2)	9(100.0)	
น้อย	-	-	1(100.0)	1(100.0)	
น้อยที่สุด	-	-	-	-	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	
6) ในการประชุมผู้ถือหุ้นแต่ละครั้ง ได้มีการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวาระการประชุมวิธีการลงคะแนนเสียง รวมทั้งฐานะของกรรมการอย่างชัดเจน					$\chi^2 = 0.645$ df = 4 Sig = 0.958
มากที่สุด	42(46.2)	30(33.0)	19(20.9)	91(100.0)	
มาก	33(48.5)	18(26.5)	17(25.0)	68(100.0)	
ปานกลาง	3(37.5)	3(37.5)	2(25.0)	8(100.0)	
น้อย	-	-	-	-	
น้อยที่สุด	-	-	-	-	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	

การรับรู้และความตระหนักรู้ของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มธุรกิจ			รวม	Chi-Square Test
	การเงินและการธนาคาร	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	เทคโนโลยีและการสื่อสาร		
7) เมื่อเสร็จสิ้นการประชุมผู้ถือหุ้นแต่ละครั้ง ได้มีการบันทึกมติที่ประชุมไว้อย่างชัดเจน และแจ้งมติดังกล่าวให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทราบ					$\chi^2=4.493$ df= 6 Sig= 0.610
มากที่สุด	43(46.2)	31(33.3)	19(20.4)	93(100.0)	
มาก	34(48.6)	19(27.1)	17(24.3)	70(100.0)	
ปานกลาง	1(33.3)	1(33.3)	1(33.3)	3(100.0)	
น้อย	-	-	1(100.0)	1(100.0)	
น้อยที่สุด	-	-	-	-	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	
8) ในการประกอบกิจการรวมทั้งการการค้าสินค้าอื่น ๆ ได้มีการคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นลูกจ้างพนักงาน ลูกค้า ผู้ถือหุ้น ตลอดจนไปถึงสาธารณชน					$\chi^2 = 8.314$ df= 6 Sig= 0.216
มากที่สุด	31(51.7)	21(35.0)	8(13.3)	60(100.0)	
มาก	37(41.6)	26(29.2)	26(29.2)	89(100.0)	
ปานกลาง	10(58.8)	4(23.5)	3(17.6)	17(100.0)	
น้อย	-	-	1(100.0)	1(100.0)	
น้อยที่สุด	-	-	-	-	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	

การรับรู้และความตระหนักของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มธุรกิจ			รวม	Chi-Square Test
	การเงินและ ธนาคาร	อสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง	เทคโนโลยีและ การสื่อสาร		
9) เมื่อมีข้อเรียกร้องของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ ทาง บริษัทฯ สามารถตอบสนองหรือไม่ให้ผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าวได้รับความพึงพอใจ					$\chi^2 = 10.464$ df = 8 Sig = 0.234
๑ มากที่สุด	15(53.6)	8(28.6)	5(17.9)	28(100.0)	
มาก	42(40.8)	34(33.0)	27(26.2)	103(100.0)	
ปานกลาง	21(63.6)	8(24.2)	4(12.1)	33(100.0)	
น้อย	-	-	1(100.0)	1(100.0)	
น้อยที่สุด	-	1(50.0)	1(50.0)	2(100.0)	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	
10) บริษัทฯ มีการแบ่งแยกหน้าที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร ระหว่างคณะกรรมการและผู้บริหาร					$\chi^2 = 4.511$ df = 4 Sig = 0.341
มากที่สุด	35(53.0)	18(27.3)	13(19.7)	66(100.0)	
มาก	35(44.9)	27(34.6)	16(20.5)	78(100.0)	
ปานกลาง	8(34.8)	6(26.1)	9(39.1)	23(100.0)	
น้อย	-	-	-	-	
น้อยที่สุด	-	-	-	-	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	

การรับรู้และความตระหนักรู้ของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มธุรกิจ			รวม	Chi-Square Test
	การเงินและการธนาคาร	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	เทคโนโลยีและการสื่อสาร		
11) บริษัทฯ มีการเปิดเผยข้อมูลความเชื่อมโยงและปฏิสัมพันธ์ของคณะกรรมการและผู้บริหารในการดำเนินธุรกิจ					
มากที่สุด	38(53.5)	19(26.8)	14(19.7)	71(100.0)	$\chi^2 = 5.141$ df = 6 Sig = 0.526
มาก	32(39.0)	29(35.4)	21(25.6)	82(100.0)	
ปานกลาง	8(61.5)	2(15.4)	3(23.1)	13(100.0)	
น้อย	-	-	-	-	
น้อยที่สุด	-	1(100.0)	-	1(100.0)	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	
12) บริษัทฯ มีข้อกำหนดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลภายใน เพื่อป้องกันการแสวงหาประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย					
มากที่สุด	30(49.2)	21(34.4)	10(16.4)	61(100.0)	$\chi^2 = 4.240$ df = 8 Sig = 0.835
มาก	34(44.7)	21(27.6)	21(27.6)	76(100.0)	
ปานกลาง	12(44.4)	8(29.6)	7(25.9)	27(100.0)	
น้อย	1(50.0)	1(50.0)	-	2((100.0)	
น้อยที่สุด	1(100.0)	-	-	1(100.0)	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	

การรับรู้และความตระหนักของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มธุรกิจ			รวม	Chi-Square Test
	การเงินและ ธนาคาร	อสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง	เทคโนโลยีและ การสื่อสาร		
13) บริษัทฯ มีการเปิดเผยการใช้ข้อมูลภายใน ในรายการที่เกี่ยวข้องกัน หรือรายการที่มี ผลกระทบต่อหุ้นส่วน ตลอดจนความเชื่อมโยงของแต่ละรายการ					$\chi^2 = 10.516$ df = 8 Sig = 0.231
มากที่สุด	31(47.0)	22(33.3)	13(19.7)	66(100.0)	
มาก	37(45.7)	23(28.4)	21(25.9)	81(100.0)	
ปานกลาง	9(69.2)	2(15.4)	2(15.4)	13(100.0)	
น้อย	-	2(100.0)	-	2(100.0)	
น้อยที่สุด	1(20.0)	2(40.0)	2(40.0)	5(100.0))	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	
14) ท่านเห็นว่าจริยธรรมทางธุรกิจ มีความจำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจ					$\chi^2 = 3.008$ df = 4 Sig = 0.556
มากที่สุด					
มาก	53(49.1)	31(28.7)	24(22.2)	108(100.0)	
ปานกลาง	25(43.1)	19(32.8)	14(24.1)	58(100.0)	
น้อย	-	1(100.0)	-	1(100.0)	
น้อยที่สุด	-	-	-	-	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	

การรับรู้และความตระหนักของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มธุรกิจ			รวม	Chi-Square Test
	การเงินและการธนาคาร	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	เทคโนโลยีและการสื่อสาร		
15) บริษัทฯ ได้มีการจัดกิจกรรมทางธุรกิจและได้รณรงค์ให้ผู้มีส่วนได้เสียยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ					$\chi^2 = 10.101$ df = 8 Sig = 0.258
มากที่สุด	25(53.2)	14(29.8)	8(17.0)	47(100.0)	
มาก	42(47.2)	25(28.1)	22(24.7)	89(100.0)	
ปานกลาง	10(37.0)	12(44.4)	5(18.5)	27(100.0)	
น้อย	1(50.0)	-	1(50.0)	2(100.0)	
น้อยที่สุด	-	-	2(100.0)	2(100.0)	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	
16) ควรกำหนดให้มีการบริการอิสระอย่างน้อย 1 ใน 3 ของกรรมการทั้งคณะ แต่ต้องไม่น้อยกว่า 3 คน เพื่อเหตุผลในการถ่วงดุลของคณะกรรมการ					$\chi^2 = 8.476$ df = 8 Sig = 0.388
มากที่สุด	50(49.5)	30(29.7)	21(20.8)	101(100.0)	
มาก	24(40.7)	19(32.2)	16(27.1)	59(100.0)	
ปานกลาง	3(75.0)	-	1(25.0)	4(100.0)	
น้อย	1(100.0)	-	-	1(100.0)	
น้อยที่สุด	-	2(100.0)	-	2(100.0)	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	

การรับรู้และความตระหนักรู้ของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มธุรกิจ			รวม	Chi-Square Test
	การเงินและ ธนาคาร	อสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง	เทคโนโลยีและ การสื่อสาร		
17) ควรเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหารแก่ผู้มีส่วนได้เสีย					
มากที่สุด					
• มาก	43(48.3)	29(32.6)	17(19.1)	89(100.0)	$\chi^2 = 7.266$ df = 8
ปานกลาง	33(46.5)	18(25.4)	20(28.2)	71(100.0)	Sig = 0.508
น้อย	2(40.0)	2(40.0)	1(20.0)	5(100.0)	
น้อยที่สุด	-	1(100.0)	-	1(100.0)	
	-	1(100.0)	-	1(100.0)	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	
18) บริษัทฯ ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ขึ้น เพื่อช่วยงานด้านการกำกับดูแล					
กิจการที่ดี					
มากที่สุด	31(53.4)	14(24.1)	13(22.4)	58(100.0)	$\chi^2 = 10.886$ df = 8
มาก	27(52.9)	15(29.4)	9(17.6)	51(100.0)	Sig = 0.208
ปานกลาง	17(36.2)	16(34.0)	14(29.8)	47(100.0)	
น้อย	3(42.9)	4(57.1)	-	7(100.0)	
น้อยที่สุด	-	2(50.0)	2(50.0)	4(100.0)	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	

การรับรู้และความตระหนักรู้ของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มธุรกิจ			รวม	Chi-Square Test
	การเงินและการธนาคาร	อสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง	เทคโนโลยีและการสื่อสาร		
19) บริษัทฯ ได้จัดให้ระบบควบคุมและตรวจสอบภายในเกี่ยวกับด้านการเงิน การดำเนินงาน และการกำกับดูแลการปฏิบัติงานไว้อย่างเหมาะสมมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด	40(51.9) 32(42.1) 6(42.9) - -	21(27.3) 24(31.6) 6(42.9) - -	16(20.8) 20(26.3) 2(14.3) - -	77(100.0) 76(100.0) 14(100.0) - -	$\chi^2 = 1.036$ df = 4 Sig = 0.904
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	
20) บริษัทฯ ได้มีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน (Financial Information) และข้อมูลทั่วไป (Non Financial Information) อย่างถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา โปร่งใส และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของ กคต. และตลาดหลักทรัพย์ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด	55(48.7) 22(44.0) 1(25.0) - -	37(32.7) 12(24.0) 2(50.0) - -	21(18.6) 16(32.0) 1(25.0) - -	113(100.0) 50(100.0) 4(100.0) - -	$\chi^2 = 3.164$ df = 4 Sig = 0.531 *
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และความตระหนักต่อหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายประเด็น กับ ประเภทของกลุ่มธุรกิจที่กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานอยู่ ผลการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับที่เกินกว่า 0.05 ทุกประเด็น แสดงว่า การที่กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานอยู่ในกลุ่มธุรกิจต่างประเภทกัน มีการรับรู้และความตระหนักถึงหลักการกำหนดดูแลกิจการที่ดีแต่ละประเด็นไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด

ตารางที่ 4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นต่อมาตรการและแนวทางการปฏิบัติโดยภาพรวม กับ ประเภทของกลุ่มธุรกิจที่กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานอยู่

ความเห็นต่อมาตรการและแนวทางการปฏิบัติ	กลุ่มธุรกิจ			รวม	Chi-Square Test
	การเงินและการธนาคาร	อสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง	เทคโนโลยีและการสื่อสาร		
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	26(47.3)	18(32.7)	11(20.0)	55(100.0)	$\chi^2 = 3.493$ $df = 4$ $Sig = 0.479$
เห็นด้วย	50(47.6)	28(26.7)	27(25.7)	105(100.0)	
ไม่แน่ใจ	2(28.6)	5(71.4)	-	7(100.0)	
ไม่เห็นเห็นด้วย	-	-	-	-	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	-	-	-	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อมาตรการและแนวทางการปฏิบัติโดยภาพรวม กับ ประเภทของกลุ่มธุรกิจที่กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานอยู่ ซึ่งได้แก่ กลุ่มธุรกิจการเงินและการธนาคาร กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง และ กลุ่มเทคโนโลยีและการสื่อสาร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.479 ซึ่งเกินกว่า 0.05 แสดงว่าการที่กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานอยู่ในกลุ่มธุรกิจที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อการแสดงความเห็นที่ว่า เห็นด้วยหรือ ไม่เห็นด้วยกับมาตรการและแนวทางการปฏิบัติอันจะนำไปสู่ระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี แต่อย่างใด

ตารางที่ 4.14 ความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นต่อมาตรการและแนวทางในการปฏิบัติโดยแยกเป็นรายประเด็น กับประเภทของกลุ่มธุรกิจที่กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานอยู่

ความเห็นต่อมาตรการและแนวทางปฏิบัติ	กลุ่มธุรกิจ			รวม	Chi-Square Test
	การเงินและการธนาคาร	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	เทคโนโลยีและการสื่อสาร		
1) กรรมการและผู้บริหารมีหน้าที่รายงานการมีส่วนได้เสียในธุรกิจ หรือ ธุรกิจรมใด ๆ ที่มีกับบริษัทฯ โดยแสดงรายละเอียดอย่างเปิดเผยต่อผู้มีส่วนได้เสีย					
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	41(44.6)	28(30.4)	12(25.0)	$\chi^2 = 8.550$ df = 6 Sig = 0.201
	เห็นด้วย	37(51.4)	20(27.8)	15(20.8)	
	ไม่แน่ใจ	-	2(100.0)	-	
	ไม่เห็นด้วย	-	-	-	
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	1(100.0)	-	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	
2) กรรมการต้องรับผิดชอบร่วมกันต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการทุจริตการฉ้อโกงตั้งแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่มีส่วนร่วมรู้เห็นกับการกระทำดังกล่าว					
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	24(42.9)	19(33.9)	13(23.2)	$\chi^2 = 6.656$ df = 8 Sig = 0.574
	เห็นด้วย	30(43.5)	20(29.0)	19(27.5)	
	ไม่แน่ใจ	18(60.0)	7(23.3)	5(16.7)	
	ไม่เห็นด้วย	6(54.5)	4(36.4)	1(9.1)	
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	1(100.0)	-	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	

ความเห็นต่อมาตรการและแนวทางปฏิบัติ	กลุ่มธุรกิจ			รวม	Chi-Square Test
	การเงินและการธนาคาร	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	เทคโนโลยีและการสื่อสาร		
3) กรรมการหรือผู้บริหารที่อนุมัติให้กู้ยืม หรือคำประกันแก่กรรมการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ที่ขัดต่อกฎหมายต้องชดใช้ค่าเสียหายทั้งปวง และไม่ตัดสิทธิบริษัทฯ จะเรียกหนี้คืนจากบุคคลใด ๆ					$\chi^2 = 3.739$ df = 8 Sig = 0.880
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	31(47.7)	20(30.8)	14(21.5)	65(100.0)	
* เห็นด้วย	36(48.6)	20(27.0)	18(24.3)	74(100.0)	
ไม่แน่ใจ	9(42.9)	6(28.6)	6(28.6)	21(100.0)	
ไม่เห็นเห็นด้วย	1(33.3)	2(66.7)	-	3(100.0)	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1(25.0)	3(75.0)	-	4(100.0)	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	
4) การกระทำผิดหน้าที่ในฐานะผู้บริหารพึงปฏิบัติ หรือแสวงหาประโยชน์อื่นใดอันก่อให้เกิดความเสียหาย ผู้บริหารต้องชดใช้ค่าเสียหายทั้งสิน และไม่ตัดสิทธิบริษัทฯ ที่จะเรียกหนี้คืนจากบุคคลใด ๆ					$\chi^2 = 1.548$ df = 6 Sig = 0.956
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	37(46.8)	25(31.6)	17(21.5)	79(100.0)	
เห็นด้วย	35(47.9)	19(26.0)	19(26.0)	73(100.0)	
ไม่แน่ใจ	5(45.5)	4(36.4)	2(18.2)	11(100.0)	
ไม่เห็นเห็นด้วย	-	1(100.0)	-	1(100.0)	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1(33.3)	2(66.7)	-	3(100.0)	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	

ความเห็นต่อมาตรการและแนวทางปฏิบัติ	กลุ่มธุรกิจ			รวม	Chi-Square Test
	การเงินและการธนาคาร	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	เทคโนโลยีและการสื่อสาร		
5) กรณีผู้ถือหุ้นถูกเอาเปรียบ หรือ ได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม สามารถร้องต่อศาลเพื่อพิจารณาสั่งการเกี่ยวกับการรับซื้อหุ้นคืนจากผู้ถือหุ้นหรือสั่งให้กรรมการฯ กระทำการหรือละเว้นกระทำการใดๆ ได้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง รวม	24(46.2) 33(45.8) 18(54.5) 3(37.5) - 78(46.7)	16(30.8) 21(29.2) 9(27.3) 3(37.5) 2(100.0) 51(30.5)	12(23.1) 18(25.0) 6(18.2) 2(25.0) - 38(22.8)	52(100.0) 72(100.0) 33(100.0) 8(100.0) 2(100.0) 167(100.0)	$\chi^2 = 7.107$ df = 8 Sig = 0.525
6) กรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าบริษัทฯ ให้ผลตอบแทนทางการเงินแก่กรรมการนอกเหนือจากที่ระบุไว้ผู้ถือหุ้นรวมกันถึงร้อยละ 5 ของจำนวนหุ้น สามารถยื่นขอเพิ่มวาระการประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อให้มีการพิจารณาในประเด็นดังกล่าว เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง รวม	25(49.0) 41(46.6) 7(36.8) 4(57.1) 1(50.0) 78(46.7)	15(29.4) 26(29.5) 8(42.1) 1(14.3) 1(50.0) 51(30.5)	11(21.6) 21(23.9) 4(21.1) 2(28.6) - 38(22.8)	51(100.0) 88(100.0) 19(100.0) 7(100.0) 2(100.0) 167(100.0)	$\chi^2 = 3.079$ df = 8 Sig = 0.929

ความเห็นต่อมาตรการและแนวทางปฏิบัติ	กลุ่มธุรกิจ			รวม	Chi-Square Test
	การเงินและการธนาคาร	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	เทคโนโลยีและการสื่อสาร		
7) ผู้ถือหุ้นจำนวนหนึ่งของจำนวนเสียงทั้งหมดสามารถขอให้กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระได้					$\chi^2 = 8.476$ df = 8 Sig = 0.388
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	20(45.5)	16(36.4)	8(18.2)	44(100.0)	
* เห็นด้วย	39(48.8)	17(21.3)	24(30.0)	80(100.0)	
ไม่แน่ใจ	14(48.3)	10(34.5)	5(17.2)	29(100.0)	
ไม่เห็นด้วย	5(38.5)	7(53.8)	1(7.7)	13(100.0)	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	1(100.0)	-	1(100.0)	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	
8) บริษัทฯ ควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของคณะกรรมการและฝ่ายบริหารไว้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดระดับอำนาจดำเนินการทางการเงินไว้อย่างเหมาะสม					$\chi^2 = 5.728$ df = 6 Sig = 0.454
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	51(49.5)	31(30.1)	21(20.4)	103(100.0)	
เห็นด้วย	27(43.5)	18(29.0)	17(27.4)	62(100.0)	
ไม่แน่ใจ	-	1(100.0)	-	1(100.0)	
ไม่เห็นด้วย	-	-	-	-	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	1(100.0)	-	1(100.0)	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	

ความเห็นต่อการและแนวทางปฏิบัติ	กลุ่มธุรกิจ			รวม	Chi-Square Test
	การเงินและการธนาคาร	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	เทคโนโลยีและการสื่อสาร		
9) บริษัทฯ ควรจัดทำรายงานเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของกิจการ รวมทั้งระบบเตือนภัยและเปิดเผยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ					$\chi^2 = 6.280$ df = 8
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	32(50.0)	19(29.7)	13(20.3)	64(100.0)
	เห็นด้วย	43(47.8)	25(27.8)	22(24.4)	90(100.0)
	ไม่แน่ใจ	2(20.0)	5(50.0)	3(30.0)	10(100.0)
	ไม่เห็นเห็นด้วย	-	1(100.0)	-	1(100.0)
รวม	1(50.0)	1(50.0)	-	2(100.0)	
	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	
10) ควรกำหนดให้ทุกบริษัทฯ เข้าร่วมโครงการประเมินระดับของการกำกับดูแลกิจการที่ดีของศูนย์พัฒนาการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน					$\chi^2 = 9.624$ df = 8
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	24(53.3)	10(22.2)	11(24.4)	45(100.0)
	เห็นด้วย	39(45.3)	29(33.7)	18(20.9)	86(100.0)
	ไม่แน่ใจ	11(36.7)	10(33.3)	9(30.0)	30(100.0)
	ไม่เห็นเห็นด้วย	4(80.0)	1(20.0)	-	5(100.0)
รวม	-	1(100.0)	-	1(100.0)	
	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	

ความเห็นต่อการและแนวทางปฏิบัติ	กลุ่มธุรกิจ			รวม	Chi-Square Test
	การเงินและการธนาคาร	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	เทคโนโลยีและการสื่อสาร		
11) ควรกำหนดมาตรการใจต่าง ๆ เช่น การลดภาษี ฯลฯ แก่บริษัทๆ ที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี					$\chi^2 = 9.960$ df = 8 Sig = 0.268
• เห็นด้วยอย่างยิ่ง	40(44.0)	30(33.0)	21(23.1)	91(100.0)	
เห็นด้วย	27(47.4)	17(29.8)	13(22.8)	57(100.0)	
ไม่แน่ใจ	5(50.0)	1(10.0)	4(40.0)	10(100.0)	
ไม่เห็นด้วย	6(75.0)	2(25.0)	-	8(100.0)	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	1(100.0)	-	1(100.0)	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	
12) ควรประกาศให้สาธารณชนทราบถึงบริษัทๆ ที่มีระบบการกำกับดูแลกิจการอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน					$\chi^2 = 6.806$ Df = 8 Sig = 0.558
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	22(46.8)	13(27.7)	12(25.5)	47(100.0)	
เห็นด้วย	32(43.8)	23(31.5)	18(24.7)	73(100.0)	
ไม่แน่ใจ	19(52.8)	10(27.8)	7(19.4)	36(100.0)	
ไม่เห็นด้วย	5(55.6)	3(33.3)	1(11.1)	9(100.0)	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	2(100.0)	-	2(100.0)	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	

ความเห็นต่อการและแนวทางปฏิบัติ	กลุ่มธุรกิจ			รวม	Chi-Square Test
	การเงินและการธนาคาร	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	เทคโนโลยีและการสื่อสาร		
13) ควรกำหนดลงโทษอย่างชัดเจนสำหรับบริษัทที่กระทำการใด ๆ อันเป็นการทุจริต เกี่ยวข้องกับภาครัฐ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง					$\chi^2 = 9.852$ df = 8 Sig = 0.276
	38(47.5)	23(28.8)	19(23.8)	80(100.0)	
	38(49.4)	24(31.2)	15(19.5)	77(100.0)	
	2(40.0)	1(20.0)	2(40.0)	5(100.0)	
	-	2(50.0)	2(50.0)	4(100.0)	
รวม	-	1(100.0)	-	1(100.0)	
	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	
14) ควรกำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสมว่า แต่ละบริษัทฯ สามารถขายหุ้นให้แก่ผู้บริหาร และพนักงานในราคาขั้นต่ำเท่าใด เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง					$\chi^2 = 3.766$ df = 8 Sig = 0.878 *
	24(46.2)	16(30.8)	12(23.1)	52(100.0)	
	34(46.6)	23(31.5)	16(21.9)	73(100.0)	
	14(46.7)	7(23.3)	9(30.0)	30(100.0)	
	5(50.0)	4(40.0)	1(10.0)	10(100.0)	
รวม	1(50.0)	1(50.0)	-	2(100.0)	
	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	

ความเห็นต่อการและแนวทางการปฏิบัติ	กลุ่มธุรกิจ			รวม	Chi-Square Test
	การเงินและการธนาคาร	อสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง	เทคโนโลยีและการสื่อสาร		
15) ควรมีกฎหมายคุ้มครองพนักงานผู้ซึ่งรายงานพฤติการณ์ต่าง ๆ ของบริษัทที่เป็นความผิด หากการรายงานดังกล่าวนี้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ					$\chi^2 = 3.493$ df = 4 Sig = 0.479
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	29(55.8)	15(28.8)	8(15.4)	52(100.0)	
เห็นด้วย	38(46.3)	24(29.3)	20(24.4)	82(100.0)	
ไม่แน่ใจ	10(34.5)	10(34.5)	9(31.0)	29(100.0)	
ไม่เห็นด้วยด้วย	1(33.3)	1(33.3)	1(33.3)	29(100.0)	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	1(100.0)	-	3(100.0)	
รวม	78(46.7)	51(30.5)	38(22.8)	167(100.0)	

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อมาตรการและแนวทางการปฏิบัติ แยกเป็นรายประเด็น กับ ประเภทของกลุ่มธุรกิจที่กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานอยู่ ผลการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับที่เกินกว่า 0.05 ทุกประเด็น แสดงว่าการที่กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานในกลุ่มธุรกิจต่างประเภทกันมีความเห็นต่อมาตรการและแนวทางการปฏิบัติ ไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด

ตารางที่ 4.15 ความสัมพันธ์โดยภาพรวมระหว่างระดับของการรับรู้และความตระหนักรู้ถึงหลักการทำกับดูละเลกิจการที่ดีของกลุ่มตัวอย่างกับประเภทของกรรมการ

ระดับการรับรู้และความตระหนักรู้ของกลุ่มตัวอย่าง	ตำแหน่งปัจจุบัน			รวม	Chi-Square Test
	กรรมการผู้จัดการ	กรรมการ	กรรมการตรวจสอบ		
สูง ปานกลาง ต่ำ	26(38.2)	19(27.9)	23(33.8)	68(100.0)	$X^2 = 3.402$ $df = 4$ $Sig = 0.493$
	27(36.0)	23(30.7)	25(33.3)	75(100.0)	
	5(20.8)	10(41.7)	9(37.5)	24(100.0)	
รวม	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการรับรู้และความตระหนักรู้ถึงหลักการทำกับดูละเลกิจการที่ดีของกลุ่มตัวอย่าง กับ ประเภทของกรรมการที่กลุ่มตัวอย่างดำรงตำแหน่งอยู่ซึ่งได้แก่ กรรมการผู้จัดการ กรรมการตรวจสอบ ผลการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.493 ซึ่งเกินกว่า 0.05 แสดงว่า การที่กลุ่มตัวอย่างมีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน ไม่มีผลต่อการรับรู้และความตระหนักรู้ถึงหลักการทำกับดูละเลกิจการที่ดีแต่อย่างใด

ตารางที่ 4.16 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับของการรับรู้และความตระหนักรู้เกี่ยวกับหลักการทำกับดักกลุ่มตัวอย่างโดยแยกเป็นรายประเด็นกับประเภทของ

กรรมการ

ระดับการรับรู้และความตระหนักรู้ของกลุ่มตัวอย่าง	ตำแหน่งปัจจุบัน			รวม	Chi-Square Test
	กรรมการผู้จัดการ	กรรมการ	กรรมการตรวจสอบ		
1) นโยบายต่างๆ ที่กำหนดขึ้นเพื่อกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทฯ นั้น ได้มีการถามความคิดเห็นหรือขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการฯ	28(49.1)	14(24.6)	15(26.3)	57(100.0)	$\chi^2 = 13.378$ $df = 8$ $Sig = 0.083$
มากที่สุด				81(100.0)	
มาก	23(28.4)	24(29.6)	34(42.0)	22(100.0)	
ปานกลาง	6(27.3)	10(45.5)	6(27.3)	6(100.0)	
น้อย	1(16.7)	3(50.0)	2(33.3)	1(100.0)	
น้อยที่สุด	-	1(100.0)	-	167(100.0)	
รวม	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)		
2) บริษัทฯ กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดีไว้อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร โดยเฉพาะ	32(48.5)	14(21.2)	20(30.3)	66(100.0)	$\chi^2 = 15.915$ $df = 8$ $Sig = 0.044$
มากที่สุด				67(100.0)	
มาก	16(23.9)	26(38.8)	25(37.3)	26(100.0)	
ปานกลาง	8(30.8)	8(30.8)	10(38.5)	7(100.0)	
น้อย	2(28.6)	3(42.9)	2(28.6)	1(100.0)	
น้อยที่สุด	-	1(100.0)	-	167(100.0)	
รวม	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)		

ระดับการรับรู้และความตระหนักของกลุ่มตัวอย่าง	ตำแหน่งปัจจุบัน			รวม	Chi-Square Test
	กรรมการผู้จัดการ	กรรมการ	กรรมการตรวจสอบ		
3) บริษัท มีระบบสารสนเทศ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ได้อย่างเพียงพอและทั่วถึง					$\chi^2 = 12.103$ df = 6 Sig = .060
มากที่สุด	23(52.3)	9(20.5)	12(27.3)	44(100.0)	
มาก	23(32.4)	23(32.4)	25(35.2)	71(100.0)	
ปานกลาง	11(25.0)	15(34.1)	18(40.9)	44(100.0)	
น้อย	1(12.5)	5(62.5)	2(25.0)	8(100.0)	
น้อยที่สุด	-	-	-	-	
รวม	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	
4) บริษัทมีการกำหนดวิสัยทัศน์ แผนงาน โครงการในอนาคต และเปิดเผยให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียทราบ					$\chi^2 = 12.179$ df = 6 Sig = .058
มากที่สุด	23(51.1)	9(20.0)	13(28.9)	45(100.0)	
มาก	25(29.4)	26(30.6)	34(40.0)	85(100.0)	
ปานกลาง	9(27.3)	15(45.5)	9(27.3)	33(100.0)	
น้อย	1(25.0)	2(50.0)	1(25.0)	4(100.0)	
น้อยที่สุด	-	-	-	-	
รวม	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	

ระดับการรับรู้และความตระหนักของกลุ่มตัวอย่าง	ตำแหน่งปัจจุบัน			รวม	Chi-Square Test
	กรรมการผู้จัดการ	กรรมการ	กรรมการตรวจสอบ		
5) ในการประชุมผู้ถือหุ้นแต่ละครั้ง ได้คำนึงถึงวัน เวลาและสถานที่ที่ผู้ถือหุ้นทุกรายสามารถเข้าประชุม โดยสะดวก	30(37.0)	23(28.4)	28(34.6)	81(100.0)	$\chi^2 = 3.852$ df = 6 Sig = .697
มากที่สุด	25(32.9)	24(31.6)	27(35.5)	76(100.0)	
มาก	3(33.3)	4(44.4)	2(22.2)	9(100.0)	
ปานกลาง	-	1(100.0)	-	1(100.0)	
น้อย	-	-	-	-	
น้อยที่สุด	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	
รวม					
6) ในการประชุมผู้ถือหุ้นแต่ละครั้ง ได้มีการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวาระการประชุม	36(39.6)	29(31.9)	26(28.6)	91(100.0)	$\chi^2 = 10.040$ df = 4 Sig = .040
วิธีการลงคะแนนเสียง รวมทั้งฐานะของกรรมการอย่างชัดเจน	21(30.9)	18(26.5)	29(42.6)	68(100.0)	
มากที่สุด	1(12.5)	5(62.5)	2(25.0)	8(100.0)	
มาก	-	-	-	-	
ปานกลาง	-	-	-	-	
น้อย	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	
น้อยที่สุด					
รวม					

ระดับการรับรู้และความตระหนักของกลุ่มตัวอย่าง	ตำแหน่งปัจจุบัน			รวม	Chi-Square Test
	กรรมการผู้จัดการ	กรรมการ	กรรมการตรวจสอบ		
7) เมื่อเสร็จสิ้นการประชุมผู้ถือหุ้นแต่ละครั้ง ได้มีการบันทึกมติที่ประชุมไว้อย่างชัดเจน และแจ้งมติดังกล่าวให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทราบ					$\chi^2 = 18.260$ df = 6 Sig = 0.006
มากที่สุด	43(46.2)	26(28.0)	24(25.8)	93(100.0)	
มาก	14(20.0)	25(35.7)	31(44.3)	70(100.0)	
ปานกลาง	1(33.3)	-	2(66.7)	3(100.0)	
น้อย	-	1(100.0)	-	1(100.0)	
น้อยที่สุด	-	-	-	-	
รวม	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	
8) ในการประกอบกิจการรวมทั้งการการตัดสินใจต่าง ๆ ได้มีการคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย กลุ่มต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นลูกจ้างพนักงาน ลูกค้า ผู้ถือหุ้น ตลอดจนไปถึงสาธารณชน					$\chi^2 = 7.467$ df = 6 Sig = .280
มากที่สุด	26(43.3)	17(28.3)	17(28.3)	60(100.0)	
มาก	29(32.6)	29(32.6)	31(34.8)	89(100.0)	
ปานกลาง	3(17.6)	5(29.4)	9(52.9)	17(100.0)	
น้อย	-	1(100.0)	-	1(100.0)	
น้อยที่สุด	-	-	-	-	
รวม	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	

ระดับการรับรู้และความตระหนักของกลุ่มตัวอย่าง	ตำแหน่งปัจจุบัน			รวม	Chi-Square Test
	กรรมการผู้จัดการ	กรรมการ	กรรมการตรวจสอบ		
9) เมื่อมีข้อเรียกร้องของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ ทาง บริษัทฯ สามารถตอบสนองเพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าวได้รับความพึงพอใจ					
มากที่สุด	10(35.7)	9(32.1)	9(32.1)	28(100.0)	$\chi^2 = 3.592$ df = 8 Sig = 0.892
มาก	37(35.9)	30(29.1)	36(35.0)	103(100.0)	
ปานกลาง	10(30.3)	12(36.4)	11(33.3)	33(100.0)	
น้อย	-	1(100.0)	-	1(100.0)	
น้อยที่สุด	1(50.0)	-	1(50.0)	2(100.0)	
รวม	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	
10) บริษัทฯ มีการแบ่งแยกหน้าที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร ระหว่างคณะกรรมการและผู้บริหาร					
มากที่สุด	29(43.9)	16(24.2)	21(31.8)	66(100.0)	$\chi^2 = 7.172$ df = 4 Sig = 0.126
มาก	21(26.9)	27(34.6)	30(38.5)	78(100.0)	
ปานกลาง	8(34.8)	9(39.1)	6(26.1)	23(100.0)	
น้อย	-	-	-	-	
น้อยที่สุด	-	-	-	-	
รวม	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	

ระดับการรับรู้และความตระหนักของกลุ่มตัวอย่าง	ตำแหน่งปัจจุบัน			รวม	Chi-Square Test
	กรรมการผู้จัดการ	กรรมการ	กรรมการตรวจสอบ		
11) บริษัทฯ มีการเปิดเผยข้อมูลความเชื่อมโยงและปฏิสัมพันธ์ของคณะกรรมการและผู้บริหารในการดำเนินธุรกิจ					$\chi^2 = 5.219$ df = 6 Sig = 0.516
มากที่สุด	29(40.8)	19(26.8)	23(32.4)	71(100.0)	
มาก	25(30.5)	28(34.1)	29(35.4)	82(100.0)	
ปานกลาง	4(30.8)	4(30.8)	5(38.5)	13(100.0)	
น้อย	-	-	-	-	
น้อยที่สุด	-	1(100.0)	-	1(100.0)	
รวม	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	
12) บริษัทฯ มีข้อกำหนดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลภายใน เพื่อป้องกันการแสวงหาประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย					$\chi^2 = 16.128$ df = 8 Sig = 0.041
มากที่สุด	30(49.2)	16(26.2)	15(24.6)	61(100.0)	
มาก	22(28.9)	23(30.3)	31(40.8)	76(100.0)	
ปานกลาง	6(22.2)	12(44.4)	9(33.3)	27(100.0)	
น้อย	-	1(50.0)	1(50.0)	2(100.0)	
น้อยที่สุด	-	-	1(100.0)	1(100.0)	
รวม	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	

ระดับการรับรู้และความตระหนักของกลุ่มตัวอย่าง	ตำแหน่งปัจจุบัน			รวม	Chi-Square Test
	กรรมการผู้จัดการ	กรรมการ	กรรมการตรวจสอบ		
13) บริษัทฯ มีการเปิดเผยการใช้ข้อมูลภายใน ในรายการที่เกี่ยวข้องกัน หรือรายการที่มีผลกระทบโยนทับซ้อน ตลอดจนความเชื่อมโยงของแต่ละรายการ					
มากที่สุด	30(45.5)	17(25.8)	19(28.8)	66(100.0)	$\chi^2 = 17.306$ df = 8 Sig = 0.027
มาก	20(24.7)	30(37.0)	31(38.3)	81(100.0)	
ปานกลาง	4(30.8)	4(30.8)	5(38.5)	13(100.0)	
น้อย	1(50.0)	-	1(50.0)	2(100.0)	
น้อยที่สุด	3(60.0)	1(20.0)	1(20.0)	5(100.0)	
รวม	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	
14) ท่านเห็นว่าจริยธรรมทางธุรกิจ มีความจำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจ					
มากที่สุด	39(36.1)	31(28.7)	38(35.2)	108(100.0)	$\chi^2 = 4.693$ df = 4 Sig = 0.320
มาก	18(31.0)	21(36.2)	19(32.8)	58(100.0)	
ปานกลาง	1(100.0)	-	-	1(100.0)	
น้อย	-	-	-	-	
น้อยที่สุด	-	-	-	-	
รวม	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	

ระดับการรับรู้และความตระหนักของกลุ่มตัวอย่าง	ตำแหน่งปัจจุบัน			รวม	Chi-Square Test
	กรรมการผู้จัดการ	กรรมการ	กรรมการตรวจสอบ		
15) บริษัทฯ ได้มีการจัดทำกรอบของจริยธรรมทางธุรกิจและได้รณรงค์ให้ผู้มีส่วนได้เสียยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ					
มากที่สุด	21(44.7)	14(29.8)	12(25.5)	47(100.0)	X ² = 7.326 df = 8 Sig = 0.502
มาก	29(32.6)	28(31.5)	32(36.0)	89(100.0)	
ปานกลาง	8(29.6)	8(29.6)	11(40.7)	27(100.0)	
น้อย	-	1(50.0)	1(50.0)	2(100.0)	
น้อยที่สุด	-	1(50.0)	1(50.0)	2(100.0)	
รวม	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	
16) ควรกำหนดให้มีกรรมการอิสระอย่างน้อย 1 ใน 3 ของกรรมการทั้งคณะ แต่ต้องไม่น้อยกว่า 3 คน เพื่อเหตุผลในการถ่วงดุลของคณะกรรมการ					
มากที่สุด	35(34.7)	30(29.7)	36(35.6)	101(100.0)	X ² = 8.522 df = 8 Sig = 0.384
มาก	21(35.6)	21(35.6)	17(28.8)	59(100.0)	
ปานกลาง	1(25.0)	1(25.0)	2(50.0)	4(100.0)	
น้อย	1(100.0)	-	-	1(100.0)	
น้อยที่สุด	-	-	2(100.0)	2(100.0)	
รวม	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	

ระดับการรับรู้และความตระหนักของกลุ่มตัวอย่าง	ตำแหน่งปัจจุบัน			รวม	Chi-Square Test
	กรรมการผู้จัดการ	กรรมการ	กรรมการตรวจสอบ		
17) ควรเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหารแก่ผู้มีส่วนได้เสีย					
มากที่สุด	33(37.1)	25(28.1)	31(34.8)	89(100.0)	$\chi^2 = 8.626$ df = 8 Sig = 0.375
มาก	22(31.0)	24(33.8)	25(35.2)	71(100.0)	
ปานกลาง	3(60.0)	2(40.0)	-	5(100.0)	
น้อย	-	1(100.0)	-	1(100.0)	
น้อยที่สุด	-	-	1(100.0)	1(100.0)	
รวม	57(34.1)	52(31.1)	58(34.7)	167(100.0)	
18) บริษัทฯ ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ขึ้น เพื่อช่วยงานด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดี					
มากที่สุด	24(41.4)	20(34.5)	14(24.1)	58(100.0)	$\chi^2 = 8.852$ df = 8 Sig = 0.355
มาก	14(27.5)	13(25.5)	24(47.1)	51(100.0)	
ปานกลาง	18(38.3)	13(27.7)	16(34.0)	47(100.0)	
น้อย	1(14.3)	4(57.1)	2(28.6)	7(100.0)	
น้อยที่สุด	1(25.0)	2(50.0)	1(25.0)	4(100.0)	
รวม	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	

ระดับการรับรู้และความตระหนักของกลุ่มตัวอย่าง	ตำแหน่งปัจจุบัน			รวม	Chi-Square Test
	กรรมการผู้จัดการ	กรรมการ	กรรมการตรวจสอบ		
19) บริษัทฯ ได้จัดให้มีระบบควบคุมและตรวจสอบภายในเกี่ยวกับด้านการเงิน การดำเนินงาน และการกำกับดูแลการปฏิบัติงานไว้อย่างเหมาะสม					$\chi^2 = 7.730$ df = 4 Sig = 0.102
มากที่สุด	32(41.6)	20(26.0)	25(32.5)	77(100.0)	
มาก	22(28.9)	25(32.9)	29(38.2)	76(100.0)	
ปานกลาง	4(28.6)	7(50.0)	3(21.4)	14(100.0)	
น้อย	-	-	-	-	
น้อยที่สุด	-	-	-	-	
รวม	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	
20) บริษัทฯ ได้มีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน (Financial Information) และข้อมูลทั่วไป (Non Financial Information) อย่างถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา โปร่งใส และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของ กคต. และตลาดหลักทรัพย์					$\chi^2 = 9.736$ df = 4 Sig = 0.045
มากที่สุด	46(40.7)	33(29.2)	34(30.1)	113(100.0)	
มาก	12(24.0)	16(32.0)	22(44.0)	50(100.0)	
ปานกลาง	-	3(75.0)	1(25.0)	4(100.0)	
น้อย	-	-	-	-	
น้อยที่สุด	-	-	-	-	
รวม	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการรับรู้และความตระหนักรู้ถึงหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของกลุ่มตัวอย่าง โดยแยกเป็นรายประเด็นกับประเภทของกรรมการที่กลุ่มตัวอย่างดำรงตำแหน่งอยู่ ผลการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันทางสถิติในระดับที่เกินกว่า 0.05 แสดงว่าประเด็นเหล่านี้กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งต่างกันมีความตระหนักไม่แตกต่างกัน แต่มีเพียง 6 ประเด็นเท่านั้นที่มีนัยสำคัญทางสถิติไม่เกิน 0.05 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งต่างกันมีความตระหนักรู้แตกต่างกันใน 6 ประเด็นดังกล่าวนี้ ซึ่งได้แก่

ประเด็นที่ (2) “บริษัทฯ กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดีไว้อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรโดยเปิดเผย” ซึ่งประเด็นนี้มีความสัมพันธ์กับประเภทตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่างโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.044 แสดงว่าการที่กลุ่มตัวอย่างที่ดำรงตำแหน่งต่างกัน มีการรับรู้และความตระหนักในเรื่องการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร โดยเปิดเผยแตกต่างกัน

ประเด็นที่ (6) “ในการประชุมผู้ถือหุ้นแต่ละครั้ง ได้มีการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการประชุมวิธีการลงคะแนนเสียง รวมทั้งฐานะของการอย่างชัดเจน” ซึ่งประเด็นนี้มีความสัมพันธ์กับประเภทของตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่างโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.040 แสดงว่าการที่กลุ่มตัวอย่างที่ดำรงตำแหน่งต่างกัน มีการรับรู้และความตระหนักในเรื่องการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวแตกต่างกัน

ประเด็นที่ (7) “เมื่อเสร็จสิ้นการประชุมผู้ถือหุ้นแต่ละครั้ง ได้มีการบันทึกมติที่ประชุมไว้อย่างชัดเจนและแจ้งมติดังกล่าวให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทราบ” ซึ่งประเด็นนี้มีความสัมพันธ์กับประเภทของตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่างโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.006 แสดงว่าการที่กลุ่มตัวอย่างที่ดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความตระหนักในเรื่องการบันทึกมติที่ประชุมและแจ้งมติที่ประชุมแตกต่างกัน

ประเด็นที่ (12) “บริษัทฯ มีข้อกำหนดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลภายใน เพื่อป้องกันการแสวงหาประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย” ซึ่งประเด็นนี้มีความสัมพันธ์กับประเภทของตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่างโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.041 แสดงว่าการที่กลุ่มตัวอย่างที่ดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความตระหนักในเรื่องดังกล่าวนี้แตกต่างกัน

ประเด็นที่ (13) “บริษัทฯ มีการเปิดเผยการใช้ข้อมูลภายใน ในรายการที่เกี่ยวข้องกัน หรือรายการที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน ตลอดจนความเชื่อใจของแต่ละรายการ” ซึ่งประเด็นนี้มีความสัมพันธ์กับประเภทของตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่างโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.027 แสดงว่า การที่กลุ่มตัวอย่างที่ดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความตระหนักในเรื่องดังกล่าวนี้แตกต่างกัน

ประเด็นที่ (20) “บริษัทฯ ได้มีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน (Financial Information) และข้อมูลทั่วไป (Non Financial Information) อย่างถูกต้องครบถ้วน ทันเวลา โปร่งใส และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของ กสท. และตลาดหลักทรัพย์” ซึ่งประเด็นนี้ประเด็นที่มีความสัมพันธ์กับประเภทของตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่างโดยมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.045 แสดงว่า การที่กลุ่มตัวอย่างที่ดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความตระหนักในเรื่องดังกล่าวนี้แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.17 ความสัมพันธ์โดยภาพรวมระหว่างความคิดเห็นต่อมาตรการและแนวทางการปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี กับ ประเภทของตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพรวมมาตรการและแนวทางปฏิบัติ	ตำแหน่งปัจจุบัน			รวม	Chi-Square Test
	กรรมการ	กรรมการผู้จัดการ	กรรมการตรวจสอบ		
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	22(40.0)	12(21.8)	21(38.2)	55(100.0)	$\chi^2=5.889$ df= 4
เห็นด้วย	32(30.5)	38(36.2)	35(33.3)	105(100.0)	
ไม่แน่ใจ	4(57.1)	2(28.6)	1(14.3)	7(100.0)	Sig = 0.208
ไม่เห็นด้วย	-	-	-	-	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-	-	-	-	Sig = 0.208
รวม	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยภาพรวมระหว่างความคิดเห็นต่อมาตรการและแนวทางการปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี กับ ประเภทของตำแหน่งของกลุ่ม ตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ กรรมการผู้จัดการ กรรมการ และกรรมการตรวจสอบ ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ 0.208 ซึ่งเกินกว่า 0.05 แสดงว่า การที่กลุ่มตัวอย่างดำรงตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นในเชิงเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับการและแนวทางการปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี ไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด

ตารางที่ 4.18 ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นต่อมาตรการและแนวทางการปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดีโดยแยกเป็นรายประเด็น กับประเภทของตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง

มาตรการและแนวทางปฏิบัติ	ตำแหน่งปัจจุบัน			รวม	Chi-Square Test
	กรรมการ	กรรมการผู้จัดการ	กรรมการตรวจสอบ		
1) กรรมการและผู้บริหารมีหน้าที่รายงานการมีส่วนได้เสียในธุรกิจ หรือ ธุรกิจใด ๆ ที่มีกับบริษัทฯ โดยแสดงรายละเอียดอย่างเปิดเผยต่อผู้มีส่วนได้เสีย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	25(27.2)	30(32.6)	92(100.0)	$\chi^2 = 6.636$ df = 6 Sig = 0.356
	เห็นด้วย	26(36.1)	26(36.1)	72(100.0)	
	ไม่แน่ใจ	1(50.0)	-	2(100.0)	
	ไม่เห็นด้วย	-	-	-	
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุด	-	1(100.0)	1(100.0)	
รวม	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	

มาตรการและแนวทางปฏิบัติ	ตำแหน่งปัจจุบัน			รวม	Chi-Square Test
	กรรมการ	กรรมการผู้จัดการ	กรรมการตรวจสอบ		
2) กรรมการต้องรับผิดชอบร่วมกันต่อความเสียหายที่เกิดจากการทุจริตทุกกรณีวันแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่มีส่วนร่วมรู้เห็นกับการกระทำความผิดกล่าว เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุด รวม	25(44.6) 20(29.0) 9(30.0) 4(36.4) - 58(34.7)	12(21.4) 23(33.3) 12(40.0) 5(45.5) - 52(31.1)	19(33.9) 26(37.7) 9(30.0) 2(18.2) 1(100.0) 57(34.1)	56(100.0) 69(100.0) 30(100.0) 11(100.0) 1(100.0) 167(100.0)	$\chi^2 = 9.356$ df = 8 Sig = 0.313
3) กรรมการหรือผู้บริหารที่อนุมัติให้กู้ยืม หรือคำประกันแก่กรรมการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ที่ขัดต่อกฎหมายต้องชดเชยค่าเสียหายทั้งปวง และไม่ตัดสินใจรับโทษ จะเรียกหนี้คืนจากบุคคลใด ๆ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุด รวม	25(38.5) 23(31.1) 6(28.6) 3(100.0) 1(25.0) 58(34.7)	16(24.6) 26(35.1) 9(42.9) - 1(25.0) 52(31.1)	24(36.9) 25(33.8) 6(28.6) - 2(50.0) 57(34.1)	65(100.0) 74(100.0) 21(100.0) 3(100.0) 4(100.0) 167(100.0)	$\chi^2 = 7.546$ df = 8 Sig = 0.479

มาตรการและแนวทางปฏิบัติฯ	ตำแหน่งปัจจุบัน			รวม	Chi-Square Test
	กรรมการ	กรรมการผู้จัดการ	กรรมการตรวจสอบ		
4) การกระทำผิดหน้าที่ในฐานะผู้บริหารพึงปฏิบัติ หรือแสวงหาประโยชน์อื่นใดอันก่อให้เกิดความเสียหาย ผู้บริหารต้องชดใช้ค่าเสียหายทั้งสิ้น และไม่ดลิตกิริยาริษย์ทๆ ที่จะเรียกคืนเงินจากบุคคลใด ๆ	29(36.7)	21(26.6)	29(36.7)	79(100.0)	$\chi^2 = 5.725$ df = 6 Sig = 0.455
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	22(30.1)	27(37.0)	24(32.9)	73(100.0)	
• เห็นด้วย	5(45.5)	4(36.4)	2(18.2)	11(100.0)	
ไม่แน่ใจ	1(100.0)	-	-	1(100.0)	
ไม่เห็นด้วย	1(33.3)	-	2(66.7)	3(100.0)	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุด	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	
รวม					
5) กรณีผู้ถือหุ้นถูกเอาเปรียบ หรือได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม สามารถร้องต่อศาลเพื่อพิจารณาสั่งการเกี่ยวกับการรับซื้อหุ้นคืนจากผู้ถือหุ้นหรือสั่งให้กรรมการฯ กระทำการหรือละเว้นกระทำการใด ๆ ได้	18(34.6)	11(21.2)	23(44.2)	52(100.0)	$\chi^2 = 6.053$ df = 8 Sig = 0.641
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	25(34.7)	24(33.3)	23(31.9)	72(100.0)	
เห็นด้วย	12(36.4)	13(39.4)	8(24.2)	33(100.0)	
ไม่แน่ใจ	3(37.5)	3(37.5)	2(25.0)	8(100.0)	
ไม่เห็นด้วย	-	1(50.0)	1(50.0)	2(100.0)	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุด	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	
รวม					

มาตรการและแนวทางปฏิบัติฯ	ตำแหน่งปัจจุบัน			รวม	Chi-Square Test
	กรรมการ	กรรมการผู้จัดการ	กรรมการตรวจสอบ		
6) กรณีที่พบเหตุอันควรสงสัยว่าบริษัทฯ ให้ผลตอบแทนทางการเงินแก่กรรมการนอกเหนือจากที่ระบุไว้ผู้ถือหุ้นรวมกันถึงร้อยละ 5 ของจำนวนหุ้น สามารถยื่นขอเพิ่มวาระการประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อให้มีการพิจารณาในประเด็นดังกล่าว เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุด รวม	16(31.4)	10(19.6)	25(49.0)	51(100.0)	X ² = 11.956 df = 8 Sig= 0.153
	34(38.6)	27(30.7)	27(30.7)	88(100.0)	
	6(31.6)	9(47.4)	4(21.1)	19(100.0)	
	2(28.6)	5(71.4)	-	7(100.0)	
	-	1(50.0)	1(50.0)	2(100.0)	
	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	
7) ผู้ถือหุ้นจำนวนหนึ่งของจำนวนเสียงทั้งหมดสามารถขอให้กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระได้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุด รวม	15(34.1)	8(18.2)	21(47.7)	44(100.0)	X ² = 10.971 df = 8 Sig = 0.203
	30(37.5)	27(33.8)	23(28.8)	80(100.0)	
	8(27.6)	10(34.5)	11(37.9)	29(100.0)	
	5(38.5)	7(53.8)	1(7.7)	13(100.0)	
	-	-	1(100.0)	1(100.0)	
	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	

มาตรการและแนวทางปฏิบัติฯ	ตำแหน่งปัจจุบัน			รวม	Chi-Square Test
	กรรมการ	กรรมการผู้จัดการ	กรรมการตรวจสอบ		
8) บริษัทฯ ควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของคณะกรรมการและฝ่ายบริหารไว้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดระดับอำนาจดำเนินการทางการเงินไว้อย่างเหมาะสม	39(37.9)	27(26.2)	37(35.9)	103(100.0)	$\chi^2 = 7.217$ df = 6 Sig = 0.301
• เห็นด้วยอย่างยิ่ง	19(30.6)	24(38.7)	19(30.9)	62(100.0)	
เห็นด้วย	-	1(100.0)	-	1(100.0)	
ไม่เห็นด้วย	-	-	-	-	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุด	-	-	1(100.0)	1(100.0)	
รวม	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	
9) บริษัทฯ ควรจัดทำรายงานเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของกิจการ รวมทั้งระบบเตือนภัยและเปิดเผยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	23(35.9)	18(28.1)	23(35.9)	64(100.0)	$\chi^2 = 8.415$ df = 8 Sig = 0.394
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	29(32.2)	30(33.3)	31(34.4)	90(100.0)	
เห็นด้วย	5(50.0)	4(40.0)	1(10.0)	10(100.0)	
ไม่เห็นด้วย	1(100.0)	-	-	1(100.0)	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุด	-	-	2(100.0)	2(100.0)	
รวม	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	

มาตรการและแนวทางปฏิบัติฯ	ตำแหน่งปัจจุบัน			รวม	Chi-Square Test
	กรรมการ	กรรมการผู้จัดการ	กรรมการตรวจสอบ		
10) ควรกำหนดให้ทุกบริษัท เข้าร่วมโครงการประเมินระดับของการกำกับดูแลกิจการที่ดี ของศูนย์พัฒนาการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน	18(40.0)	11(24.4)	16(35.6)	45(100.0)	$\chi^2 = 17.110$ df = 8 Sig = 0.29
เห็นด้วยอย่างยิ่ง					
เห็นด้วย	25(29.1)	28(32.6)	33(38.4)	86(100.0)	
ไม่แน่ใจ	10(33.3)	13(43.3)	7(23.3)	30(100.0)	
ไม่เห็นด้วย	5(100.0)	-	-	5(100.0)	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุด	-	-	1(100.0)	1(100.0)	
รวม	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	
11) ควรกำหนดมาตรการจูงใจต่าง ๆ เช่น การลดภาษี ฯลฯ แก่บริษัทๆ ที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี	40(44.0)	25(27.5)	26(28.6)	91(100.0)	$\chi^2 = 12.122$ df = 8 Sig = 0.146
เห็นด้วยอย่างยิ่ง					
เห็นด้วย	15(26.3)	21(36.8)	21(36.8)	57(100.0)	
ไม่แน่ใจ	2(20.0)	3(30.0)	5(50.0)	10(100.0)	
ไม่เห็นด้วย	1(12.5)	3(37.5)	4(50.0)	8(100.0)	
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุด	-	-	1(100.0)	1(100.0)	
รวม	58(34.7)	52(31.1)	57(34.1)	167(100.0)	

มาตรการและแนวทางปฏิบัติฯ	ตำแหน่งปัจจุบัน			รวม	Chi-Square Test
	กรรมการ	กรรมการผู้จัดการ	กรรมการตรวจสอบ		
12) ควรประกาศให้สาธารณชนทราบถึงบริษัทฯ ที่มีระบบการกำกับดูแลกิจการอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน เห็นด้วยอย่างยิ่ง * เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุด รวม	20(42.6) 22(30.1) 10(27.8) 6(66.7) - 58(34.7)	9(19.1) 29(39.7) 11(30.6) 2(22.2) 1(50.0) 52(31.1)	18(38.3) 22(30.1) 15(41.7) 1(11.1) 1(50.0) 57(34.1)	47(100.0) 73(100.0) 36(100.0) 9(100.0) 2(100.0) 167(100.0)	$\chi^2 = 12.625$ df = 8 Sig = 0.125
13) ควรกำหนดลงโทษอย่างชัดเจนสำหรับบริษัทที่กระทำการใด ๆ อันเป็นการทุจริต เกี่ยวข้องกับภาครัฐ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุด รวม	32(40.0) 24(31.2) 1(20.0) 1(25.0) - 58(34.7)	22(27.5) 26(33.8) 1(20.0) 3(75.0) - 52(31.1)	26(32.5) 27(35.1) 3(60.0) - 1(100.0) 57(34.1)	80(100.0) 77(100.0) 5(100.0) 4(100.0) 1(100.0) 167(100.0)	$\chi^2 = 10.889$ df = 8 Sig = 0.208

มาตรการและแนวทางปฏิบัติ	ตำแหน่งปัจจุบัน			รวม	Chi-Square Test
	กรรมการ	กรรมการผู้จัดการ	กรรมการตรวจสอบ		
14) ควรกำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสมว่า แต่ละบริษัทๆ สามารถขายหุ้นให้แก่ผู้บริหารและพนักงานในราคาขั้นต่ำเท่าใด เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุด รวม	21(40.4) 22(30.1) 9(30.0) 5(50.0) 1(50.0) 58(34.7)	12(23.1) 24(32.9) 12(40.0) 4(40.0) - 52(31.1)	19(36.5) 27(37.0) 9(30.0) 1(10.0) 1(50.0) 57(34.1)	52(100.0) 73(100.0) 30(100.0) 10(100.0) 2(100.0) 167(100.0)	$\chi^2 = 6.920$ df = 8 Sig = 0.545
15) ควรมีกฎหมายคุ้มครองพนักงานผู้ซึ่งรายงานพฤติกรรมต่าง ๆ ของบริษัทที่เป็นความผิดหากการรายงานดังกล่าวนั้นเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุด รวม	21(40.4) 25(30.5) 10(34.5) 2(66.7) - 58(34.7)	10(19.2) 26(31.7) 16(55.2) - - 52(31.1)	21(40.4) 31(37.8) 3(10.3) 1(33.3) 1(100.0) 57(34.1)	52(100.0) 82(100.0) 29(100.0) 3(100.0) 1(100.0) 167(100.0)	$\chi^2 = 19.085$ df = 8 Sig = 0.009

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ความคิดเห็นต่อมาตรการและแนวทางปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดีโดยแยกเป็นรายประเด็น กับประเภทของตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเกินกว่า 0.05 แสดงว่า การดำรงตำแหน่งต่างกันไม่มีผลต่อความคิดเห็นต่อมาตรการและแนวทางการปฏิบัติในส่วนดังกล่าวนี้ แต่มีเพียง ประเด็นเดียวที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.009 ซึ่งได้แก่ มาตรการฯ ประเด็นที่ 15 ที่ว่า “ควรมีกฎหมายคุ้มครองพนักงานผู้ซึ่งรายงานพฤติกรรมต่าง ๆ ของบริษัทที่เป็นความผิดหากการรายงานดังกล่าวนี้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ” ซึ่งแสดงว่า การที่กลุ่มตัวอย่างดำรงตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นเชิงเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวนี้แตกต่างกัน

บทสรุป

1. โดยภาพรวมผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนส่วนใหญ่มีความตระหนักถึงบรรษัทภิบาลในเกณฑ์ปานกลางถึงระดับสูงร้อยละ 85.6 (ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินบริษัทฯ เมื่อปี พ.ศ. 2546 ที่ว่า บริษัทจดทะเบียนฯ ร้อยละ 90 ปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี)
2. ผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนฯ เห็นด้วยกับมาตรการและแนวทางปฏิบัติที่กำหนดขึ้นเป็นจำนวนมากถึงร้อยละ 95.8 และ ไม่มีใครที่ไม่เห็นด้วยเลย (ที่เหลือเป็นความเห็นไม่แน่ใจในจำนวนเพียง 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2)
3. ผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนฯ มีความตระหนักในเรื่องจริยธรรมทางธุรกิจและการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินตามเกณฑ์ของ กสศ. และตลาดหลักทรัพย์มากที่สุด แต่พบว่ามีความตระหนักในเรื่องการจัดระบบสารสนเทศ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าถึงข้อมูลได้อย่างเพียงพอและทั่วถึงน้อยที่สุด
4. ในส่วนของมาตรการและแนวทางปฏิบัตินั้น ผู้บริหารบริษัทจดทะเบียนฯ เห็นด้วยในเรื่องของการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการ และฝ่ายบริหารไว้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดระดับอำนาจดำเนินการทางการเงินไว้อย่างเหมาะสมมากที่สุด ในขณะที่เดียวกัน กลับเห็นด้วยในเรื่องที่ควรประกาศให้สาธารณชนทราบถึงบริษัทที่มีระบบบรรษัทภิบาลในระดับต่ำกว่ามาตรฐานน้อยที่สุด

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยนี้กระทำขึ้นในระยะเวลาจำกัดเพียง 3 เดือน โดยจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อกำหนดประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำไปสู่การศึกษาและการกำหนดนโยบายจากผลการศึกษาทั้งจากการทบทวนเอกสารการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า

(1) การกำกับดูแลกิจการ (Corporate Government) เป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคของโลกาภิวัตน์ทั้งในด้านตลาดเงินและตลาดทุนอย่างไรก็ตามการเสริมสร้างให้เกิดการกำกับดูแลกิจการที่ดีเป็นเรื่องของระยะยาวที่ต้องมีการปลูกจิตสำนึกและสร้างวัฒนธรรมในการดำเนินธุรกิจของบริษัทใหม่

(2) การศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักและรับรู้ถึงหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีในระดับปานกลางถึงสูง โดยเห็นว่าจริยธรรมทางธุรกิจมีความจำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจและบริษัทฯ ได้มีการเปิดเผยทางการเงินและข้อมูลทั่วไปอย่างถูกต้องครบถ้วน ทันเวลา และโปร่งใส เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของ กสท. และตลาดหลักทรัพย์

(3) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับมาตรการและแนวทางปฏิบัติในการส่งเสริมให้มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน แต่ค่อนข้างไม่เห็นด้วยกับการประกาศให้สาธารณชนทราบถึงบริษัทฯ ที่มีระบบการกำกับดูแลกิจการอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

(4) การศึกษาพบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างความตระหนักและการรับรู้ถึงหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี กับมาตรการและแนวทางปฏิบัติในการส่งเสริมให้มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี ดังนั้น การเสริมสร้างความตระหนักและความรับรู้อย่างต่อเนื่อง จะส่งผลให้มาตรการและแนวทางปฏิบัติในการกำกับดูแลกิจการที่ดีประสบผลสำเร็จ

เพื่อให้การกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีความก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จในระยะยาว ผู้ศึกษาวิจัยขอเสนอแนะดังนี้

(1) ในการกำกับและติดตามผลของการกำกับดูแลกิจการที่ดีควรให้ความสำคัญกับ “สาระ” (Contents) มากกว่า “รูปแบบ” (Forms) ในอดีตที่ผ่านมาการกำหนดและกำกับให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีรูปแบบที่สะท้อนถึงหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี เช่น การมีกรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบ ซึ่งนับเป็นสิ่งที่ดี อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริงกรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบยังมิได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างสมบูรณ์ รวมทั้งยังคงมีคำถามในเรื่องของที่มาของกรรมการดังกล่าว

(2) ควรส่งเสริมและให้ความสำคัญกับระบบการตรวจสอบภายใน เพื่อให้สามารถทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเป็นการยากที่ผู้เกี่ยวข้องภายนอกจะสามารถรับรู้ถึงสิ่งที่เกิดขึ้นภายในบริษัท

ได้อย่างชัดเจนและทันเหตุการณ์ นอกจากนี้ควรมีการคุ้มครองทางกฎหมายกับพนักงานซึ่งรายงานพฤติกรรมต่าง ๆ ของบริษัทฯ ที่เป็นความผิด หากการรายงานดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะและควรณรงค์ให้พนักงานของบริษัททุกระดับได้เข้าใจถึงความสำคัญของหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี

(3) ควรส่งเสริมนักลงทุนสถาบันภายในประเทศให้มีความสำคัญกับการลงทุนในบริษัทฯ ที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี เช่นเดียวกับนักลงทุนสถาบันในต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อส่งสัญญาณให้นักลงทุนรายย่อยอื่น ๆ ได้ตระหนักและรับรู้เพื่อการตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผลในการลงทุน

(4) แม้ว่าหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับและตรวจสอบในปัจจุบัน อันได้แก่ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลต. ธนาคารแห่งประเทศไทย กรมสอบสวนคดีพิเศษ จะมีกฎระเบียบเพื่อให้การกำกับดูแลกิจการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพก็ตาม หากเรื่องการกำกับดูแลกิจการที่ดีควรเป็นจิตสำนึกของผู้บริหารและเป็นมาตรฐานของสังคม ดังนั้น หน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับและตรวจสอบจะต้องดำเนินการเสริมสร้างความรับรู้และการตระหนักในเรื่องของการกำกับดูแลกิจการที่ดีอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างกระแสและการควบคุมทางสังคมให้เกิดขึ้นในระยะยาว

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- จรัส สุวรรณเวลา, จุดบอดบนทางสู่ธรรมาภิบาล บทบาทของบอร์ดองค์การมหาชน, กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546
- เคือนเด่น นิคมบริรักษ์ และ รจิตกนก จิตมั่นในธรรม, การคอร์รัปชันในภาครัฐกับบรรษัทภิบาลในประเทศไทย, เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ประจำปี 2543 เรื่อง สังคมโปร่งใสไร้ทุจริต, วันที่ 18 - 19 พฤศจิกายน 2543 ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ซิตี้ จอมเทียน จ.ชลบุรี
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, คู่มือกรรมการบริษัทจดทะเบียน, กันยายน 2540
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, รายงานการพัฒนาระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี, ธันวาคม 2542
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, เอกสารประกอบรายงานการกำกับดูแลกิจการ, มีนาคม 2544
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, รวมบทความการกำกับดูแลกิจการที่ดีของศาสตราจารย์สังเวียน อินทรวิชัย, เมษายน 2545
- ธนาคารแห่งประเทศไทย, คู่มือสำหรับกรรมการสถาบันการเงิน, ธันวาคม 2544
- นวพร เรืองสกุล, บรรษัทภิบาลเรื่องที่ดินลงทุนและกรรมกรต้องรู้, กรุงเทพมหานคร, บริษัท มาสเตอร์ คีย์ จำกัด, กุมภาพันธ์ 2545
- บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ, บุญมี ลี, ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร, สถาบันพระปกเกล้า, พฤศจิกายน 2546
- มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, ข้อเสนอเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลไทย, มกราคม 2542
- ศูนย์พัฒนาการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, ผลประเมินการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียน, ตุลาคม 2546
- สถาบันวิดิทัศน์, ธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันในสังคมไทย, กรุงเทพมหานคร, อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, มกราคม 2546

ภาษาอังกฤษ

- Brontas, Paul P., Boardroom Excellence, San Francisco, Jossey – Bass, 2004
- Colley, John L., et al, What is Corporate Governance ?, New York, McGraw – Hill, 2005
- Connelly, Paul, “Corporate Governance in Thailand”, in The Practitioner’s Guide to Corporate Governance in Asia, Hong Kong, ISI Publications, 2004
- OECD Principles of Corporate Governance 1999
- Wallace, Peter and John Zinkin, Corporate Governance : Mastering Business in Asia, Singapore, John Wiley & Sons (Asia), 2005

ภาคผนวก

ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็นของกรรมการผู้จัดการ หมวดธุรกิจการเงิน : ธนาคาร (AD)

องค์กรที่จะทำการประเมินระดับของการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทใด ๆ ควรจะต้องมีหลักการประเมินที่เป็นมาตรฐาน และทำการประเมินอย่างจริงจังและยุติธรรม ใช้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และเข้าใจในสิ่งที่จะทำการประเมิน เพื่อให้ได้ข้อมูลและผลการประเมินที่ถูกต้องหรือใกล้เคียงกับความจริงมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็นของกรรมการ หมวดธุรกิจการเงิน : ธนาคาร (BD)

หากจะประเมินผลส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 ของแบบสอบถาม จะเห็นว่าอ่อนและขัดกับความน่าจะเป็น ทั้งนี้เนื่องจากธุรกิจนี้เป็น affiliate ของบริษัทต่างประเทศ ที่ได้วางหลักการกำกับดูแลที่ดีตามมาตรฐานสากล

ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็นของกรรมการตรวจสอบ หมวดธุรกิจการเงิน : ธนาคาร (CD)

เท่าที่สังเกตดูบริษัทมหาชนที่มีผู้ถือหุ้นใหญ่เกิน 50% มักจะไม่มีความโปร่งใส เพราะอำนาจของผู้ถือหุ้นนั้นสามารถทำให้พนักงานและกรรมการไม่มีความเป็นอิสระ และการคัดเลือกกรรมการก็ไม่มี ความโปร่งใส เพราะฉะนั้นไม่สามารถทำหน้าที่ตรวจสอบ ถ่วงดุล หรือออกความคิดเห็น และวางนโยบายได้อย่างเป็นอิสระ ความเห็นนี้จะรวมไปถึงรัฐวิสาหกิจมากที่สุด โดยจะเห็นตัวอย่างจากธนาคารกรุงไทย ปตท. การบินไทย (และ กฟผ. อีกเช่นเดียวกัน) ถ้าจะให้ดี กต.น่าจะออกกฎหมายสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไม่ให้มีผู้ถือหุ้นใหญ่ (หรือรวมกันทั้งครอบครัว) ถือหุ้นเกิน 50%

ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็นของกรรมการผู้จัดการ หมวดธุรกิจการเงิน : เงินทุนหลักทรัพย์ (AE)

ขอให้พิจารณาทางออกในกรณีที่ผู้อยู่ในตำแหน่งมีความพยายามที่จะใช้หลักธรรมาภิบาล แต่ถูกผู้ที่อยู่ในตำแหน่งสูงกว่าเอาเปรียบ โดยใช้ตำแหน่งที่สูงกว่าสั่งการโดยไม่มีลายลักษณ์อักษร และมีการกระทำการจนเกิดความเสียหาย โดยผู้อยู่ในตำแหน่งจำต้องรับผิดชอบโดยตำแหน่งด้วย (โดยสรุปไม่มีหลักฐานเอาผิดผู้อยู่ในตำแหน่งสูงกว่า)

ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็นของกรรมการ หมวดธุรกิจการเงิน : เงินทุนหลักทรัพย์ (BE)

ในส่วนที่ 3 ข้อ 5 ไม่สนใจในคำถาม เพราะการเอาเปรียบผู้ถือหุ้นที่เกิดจาก Fraud น่าจะดำเนินการได้ตามข้อ 1 – ข้อ 4 ส่วนข้อ 10 ไม่แน่ใจว่ามีผลเสียหรือไม่ ข้อ 14 เป็นเรื่องค่อนข้างยาก เพราะถ้ากำหนดขั้นต่ำสูงเกินไป จะไม่จูงใจให้ผู้บริหาร/พนักงานทุ่มเทให้เกิดผลสำเร็จและสะท้อนในราคาหุ้น ข้อ 15 กฎหมายแรงงานสัมพันธ์กำกับดูแลพนักงานอยู่แล้ว

ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็นของกรรมการตรวจสอบ หมวดธุรกิจการเงิน : เงินทุนหลักทรัพย์ (CE)

ควรเพิ่มเติมในแบบสอบถามเกี่ยวกับประเด็นต่อไปนี้

1. มีการเปิดเผยสถานะของกรรมการไว้ชัดเจนเพียงพอหรือไม่ เช่น กรรมการท่านไหนเป็นกรรมการอิสระ กรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารเป็นตัวแทนผู้ถือหุ้นหรือไม่
2. คณะกรรมการมีการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ตามกรอบการกำกับดูแลกิจการที่ดีหรือไม่เพียงใด ?

ในส่วนมาตรการและแนวทางปฏิบัติ

ข้อ 12 ขึ้นอยู่กับว่าใครประเมิน

ข้อ 13 มีเงื่อนไขต้องลงโทษภาครัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐแม้พ้นจากตำแหน่งแล้ว เพราะการทุจริตต้องทำ 2 ฝ่าย

ข้อ 14 ควรกำหนดแนวทางและวิเคราะห์ ไม่เชื่อว่าจะมีการกำหนดมาตรฐานได้

ข้อ 15 ถ้ารายงานแล้วกลายเป็นการกล่าวหา ก็ต้องถูกฟ้องร้องด้วย (ความยุติธรรมมี 2 ด้านเสมอ)

ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็นของกรรมการผู้จัดการ หมวดธุรกิจการเงิน : ประกันภัยและประกันชีวิต (AF)

เราให้ความสำคัญกับกฎเกณฑ์มากเกินไป การที่คนจะปฏิบัติให้ถูกต้องแล้วต้องมีกฎมาบังคับนั้นผมว่าไม่ใช่วิธีที่จะเป็น ผมว่าสิ่งเหล่านี้อยู่ที่สำนึกตั้งแต่พื้นฐานครอบครัว ดังนั้นการที่คณะกรรมการจะเลือกใครมานั้นต้องเลือกให้ดีด้วย

ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็นของกรรมการ หมวดยุทธกิจการเงิน : ประกันภัยและประกันชีวิต (BF)

มาตรการทางกฎหมายเป็นการลงโทษ ซึ่งบริษัทต่าง ๆ พยายามหาทางหลบเลี่ยงตลอด (หาช่องโหว่ของกฎหมาย) ทำให้คนที่มิใช่กฎหมายเก่า ๆ ทำผิดแต่ก็ไม่ถูกลงโทษ (หรือจับได้) ขอให้พิจารณามาตรการจูงใจ / ป้องกันมากกว่า และหาพบความผิดก็ลงโทษหนักไปเลย

ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็นของกรรมการตรวจสอบ หมวดยุทธกิจการเงิน : ประกันภัยและประกันชีวิต (CF)

ในหน้า 4 ข้อ 7 ขอแก้ไขเพิ่มเติมดังนี้ “ผู้ถือหุ้นจำนวนกึ่งหนึ่งของจำนวนเสียงทั้งหมดสามารถขอให้กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระได้”

ส่วนที่ 3 (5) ไม่แน่ใจว่าการเอาเปรียบมีอะไรเป็นเครื่องวัด

(12) มาตรฐานของการกำกับดูแลต้องเป็นรูปธรรม วัดได้เสียก่อนจึงสมควรจะประกาศ

ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็นของกรรมการผู้จัดการ หมวดยุทธกิจอสังหาริมทรัพย์ : พัฒนาอสังหาริมทรัพย์ (AG)

ควรเพิ่มช่องเหตุผล เพราะคำตอบของแต่ละข้อในบริษัทที่มีธุรกิจแตกต่างกันอาจจะแตกต่างกันด้วยเหตุผลของแต่ละบริษัท และคำถามในบางข้อกว้างขวางที่จะตัดสินใจว่าตรงและเหมาะสมกับบริษัทอย่างไร

ควรร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง / ดูแลเรื่องการกำกับดูแลกิจการกำหนดเป็นมาตรฐานกลางในการประเมินระดับการกำกับดูแลกิจการของแต่ละบริษัท เพื่อจะได้มีบรรทัดฐานที่ชัดเจน เพราะปัจจุบันต่างฝ่ายต่างประเมิน

ข้อ 9 ไม่เห็นด้วย เพราะความเสี่ยงเป็นเรื่องภายในของบริษัท ไม่ควรเปิดเผยเพราะอาจมีผลกระทบต่อการแข่งขัน แต่ควรรายงานว่ามีขั้นตอนการบริหารความเสี่ยงที่พอเพียงและเชื่อถือได้ ข้อ 10 และ 12 ไม่เห็นด้วย เพราะการพิจารณาลงทุนในบริษัทใดบริษัทหนึ่ง เป็นหน้าที่ของนักลงทุนที่จะศึกษา และเป็นสิทธิของบริษัทที่จะเลือกให้บริษัทภายนอกมาประเมินตัวเองหรือไม่ ไม่ควรบังคับเพราะเกณฑ์การวัดหรือเกณฑ์มาตรฐานอาจจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ขนาด หรือประเภทธุรกิจ

ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็นของกรรมการตรวจสอบ หมวคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ : พัฒนาอสังหาริมทรัพย์ (CG)

ความประสงค์ของภาครัฐที่จะเร่งยกระดับธรรมาภิบาลของกิจการในตลาดหลักทรัพย์ฯ นั้น เป็นเรื่อง ที่ภาคเอกชนส่วนใหญ่สนับสนุน แต่ทั้งนี้ภาครัฐไม่อาจ Force Issue จนเกินไป ด้วยจะนำสู่การเปลี่ยน รูปแบบของ Wrong doing มากกว่าการเปลี่ยนพฤติกรรม ตามความเห็นของข้าพเจ้า ประเด็นพื้นฐานอยู่ที่ การปลูกจรรยาบรรณในจิตใจของ “ผู้ประกอบการรุ่นใหม่” แต่หากคิดว่าผู้บริหารที่นำกิจการตนสู่ความ รุ่งโรจน์ทางธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นในฮ่องกง สิงคโปร์ ไต้หวัน เกาหลีใต้ หรือแม้แต่อเมริกาเองคือผู้ที่ยึดถือ ธรรมาภิบาลเป็นสำคัญแล้ว ก็น่าจะเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน แท้จริงแล้วน่าจะเป็น “ประสิทธิภาพใน การแสดงออกเหนือผู้อื่น” เสียมากกว่า

ส่วนที่ 2 (13) การใช้ข้อมูลภายในเพื่อวัตถุประสงค์อันมิชอบข่มเป็นความผิด ซึ่งหากบริษัทใดมี ผู้กระทำการดังกล่าวข่มเป็นเรื่องที่พึงซ่อนเร้นโดยปริยาย จึงไม่เข้าใจคำถามของท่าน

ส่วนที่ 3 (2) หน้าที่ในการพิสูจน์ “การไม่มีส่วนร่วมรู้เห็นกับรายการทุจริต” นั้น ไม่สมควรตกแก่ กรรมการผู้มีอำนาจหน้าที่ร่วมบริหารกิจการด้วย

(ต่อ) (5) สิทธิของผู้ถือหุ้นแต่ละรายนั้นมีข้อกำหนดและระเบียบของตลาดหลักทรัพย์รองรับอยู่ ในแต่ละขณะ การจะปรับปรุงข้อกำหนดหรือระเบียบการให้เข้มข้นขึ้นนั้น ภาครัฐและตลาดหลักทรัพย์ย่อม สามารถพิจารณาได้เองอยู่แล้ว เพียงแต่สมควรเน้นการพัฒนาหลักเกณฑ์ที่บรรลุผลได้จริง แทนการส่งเสริม “มาตรการจับปูลู่กระด้าง”

(9) แต่ทั้งนี้อาจมีอุปสรรคจากความไม่พร้อมที่จะเปิดเผยความลับทางการค้า

(10) น่าจะเป็นการพิจารณาโดย “ผู้ทรงคุณวุฒิหลากหลายวิชาชีพที่สังคมยอมรับ” มากกว่า การใช้ “ประชามติ” ที่เสนอแนะ

(11) หากเชื่อว่าคณะผู้พิจารณานั้นสามารถ make a true and fair judgment ได้จริง

(12) หากมีข้อกำหนดรองรับและหากสามารถจัดตั้งคณะผู้พิจารณาที่มีทั้งความสามารถ บรรษัทภิบาล และ open to legal liability จากการใช้วิจารณญาณผิดพลาดด้วย

(13) บทลงโทษที่ชัดเจนสมควรมี แต่ไม่แน่ใจว่ารัฐพึงมีสิทธิพิเศษทางกฎหมายเหนือ ภาคเอกชนหรือไม่

(14) ไม่ทราบวาระบบสากลนั้นวางหลักเกณฑ์ในการนี้ไว้เช่นใด แต่สังคมไทยคงยากจะ ยอมรับข้อคิดนี้ได้ (Communist China เคยวางหลักเกณฑ์ให้ดูรายงานความผิดของพ่อแม่ต่อทางการซึ่ง ไม่เป็นที่ยอมรับของโลกเสรีชนนั้น)

ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็นของกรรมการผู้จัดการ หมวดธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ : วัสดุก่อสร้าง (AH)

การส่งเสริมและผลักดันให้ผู้บริหาร / กรรมการมีบรรษัทภิบาลที่ดีในการกำกับ / ดูแลกิจการที่ภาครัฐดำเนินการอยู่ในปัจจุบันและหลายปีที่ผ่านมา ใช้มาตรการจูงใจ มีความเห็นว่า ควรถึงเวลาที่ภาครัฐจะต้องใช้มาตรการบังคับในเชิงกฎหมายบ้าง การบังคับให้เป็นคนดี ให้เป็นบริษัทที่ดี เชื่อว่า สังคมส่วนรวมพอใจแน่นอน ก็คงคล้าย ๆ กับการออกกฎหมายให้คนขับรถจักรยานยนต์ต้องสวมหมวกนิรภัย ก่อนนี้ณรงค์มามากแต่ไม่สำเร็จ พอเป็นกฎหมายบังคับดีขึ้นทันตาเห็น

ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็นของกรรมการ หมวดธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ : วัสดุก่อสร้าง (BH)

กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่มีการกำหนดขึ้น บางครั้งมีมากเกินไปจนกลายเป็นโดยไม่คำนึงถึงความสามารถและระดับในการปฏิบัติ ทำให้ความน่าเชื่อถือข้อมูลในการเปิดเผยนั้นค่อนข้างต่ำ การปฏิบัติจริงนั้นอาจไม่ใช่สิ่งที่ทุกคนเห็นจากข้อมูลการเปิดเผยก็ได้ ควรให้มีการตั้งคณะกรรมการร่วมและฟังเสียงของบริษัทจดทะเบียนด้วย

ควรจะให้นักลงทุนและผู้ถือหุ้นเป็นผู้ตัดสินใจ (ให้รางวัลหรือโทษ) แก่ บมจ.ต่าง ๆ เอง Govt. Institution ควรลดบทบาทการกำกับดูแล เพราะการกำกับดูแลทำให้เกิด Red tape และเปิดโอกาสให้ข้าราชการ / เจ้าหน้าที่รัฐทุจริต (ทำตัวเป็นมาเฟีย) และไม่สามารถมีใครตัดสิน (ลงโทษ) เจ้าหน้าที่ของรัฐได้

ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็นของกรรมการตรวจสอบ หมวดธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ : วัสดุก่อสร้าง (CH)

แบบสอบถามยาวเกินไป คำถามแต่ละข้อยาวเกินไปและบางข้อมีหลายประเด็นในข้อเดียว

ธรรมเนียมที่ทำกันอยู่ในขณะนี้เป็นการพยายามที่จะนำธรรมะ (Morality) มา Integrate เข้ากับการบริหารจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) แต่ Morality ที่นำมาใช้ไม่บริสุทธิ์และไม่บริบูรณ์ ประกอบกับถูกโลกะขัดขวาง จึงมีกำลังน้อย ประกอบกับ Scientific Management ที่นำมาใช้ยังไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงพอ เพราะมีอวิชชาเป็นตัวขัดขวางอยู่ จึงต้องศึกษาค้นคว้าให้ได้ “มหัศจรรย์สัมฤทธิ์มรรค” (Miracle Effective Path)

ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็นของกรรมการผู้จัดการ หมวดธุรกิจเทคโนโลยี : สื่อสาร (AI)

ในส่วนที่ 2 การให้คะแนนต่อคำถามที่ตั้งมานั้น ไม่ค่อยสอดคล้องกัน

ข้อ 13 คำถามไม่ชัดเจน เพราะบริษัทไม่เคยมีกรณีดังกล่าว แต่ถ้ามี บริษัทจะต้องเปิดเผยอยู่แล้ว

ส่วนที่ 3 ข้อ 6 ไม่ทราบว่าประเด็นดังกล่าวกินความแค่ไหน ข้อ 7 แต่ต้องมีเหตุผลที่ชัดเจน

ในบางข้อไม่สามารถจะตอบได้ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย เพราะว่าการเห็นด้วยหรือไม่จะต้องมี
ข้อยกเว้นบางประการ จะไม่มี Absolute ได้เพียงใช่หรือไม่ ข้อกำหนดของกิจการที่มีอยู่จริงจะมีข้อจำกัด
ข้อแม้บางประการ

ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็นของกรรมการตรวจสอบ หมวดธุรกิจเทคโนโลยี : เครื่องใช้ไฟฟ้า&คอมพิวเตอร์ (CJ)

ข้อ 11 น่าจะกำหนดบทลงโทษมากกว่า เพราะน่าจะ Minimum Requirement สำหรับบริษัทในตลาดหลักทรัพย์หรือบริษัทมหาชน

ข้อ 14 เกณฑ์นี้จะถูกกำหนดไว้ที่ไหน ปกติการออกหุ้นเพิ่มทุนต้องขออนุมัติจากผู้ถือหุ้นอยู่แล้ว
หรือจะกำหนดไว้ในข้อบังคับบริษัทว่าบริษัทจะออกหุ้นในราคาต่ำกว่าพาร์ไม่ได้ อาจจะไปกระทบกับเรื่อง
อื่น ๆ เช่นในเวลาที่บริษัทขาดทุนหรือมีหนี้สินมาก Corporate Governance มีความสำคัญมากต่อภาพและ
เป็นการยกระดับมาตรฐานของบริษัทไทยโดยรวม นอกจากนั้นยังจะแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่

(ต่อ) จะทำให้เกิดความถูกต้องเป็นธรรมในกระบวนการต่าง ๆ ทางสังคมแค่ไหน

ปัจจุบันมีสถาบันกรรมการไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานที่พยายามส่งเสริม CG ในบริษัทที่จดทะเบียนใน
ตลาดหลักทรัพย์ แต่มีกรรมการจำนวนมากที่ไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าว โดยรัฐเองก็ไม่ได้มี
มาตรการ “บังคับ” ให้เรื่องต่าง ๆ เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะ / ข้อคิดเห็นของกรรมการตรวจสอบ หมวดธุรกิจเทคโนโลยี : ชั้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ (CK)

หมายเหตุ คำตอบทั้งหมดนี้เป็นไปตามความเข้าใจของผู้ตอบต่อข้อคำถาม และข้อความในแบบฟอร์ม แต่ไม่มั่นใจว่าจะตอบได้ตรงตามความเป็นจริงที่ควร กรุณาอ่านข้อคิดเห็นข้างล่างนี้ด้วย

ข้อคำถามในส่วนที่ 2 เป็นข้อความที่ยังไม่กระชับและชัดเจนพอ บางข้อมีปัญหาต้องตีความว่าหมายถึง ณ ที่บริษัท หรือว่าเป็นภาพรวมของบริษัท โดยทั่วไป เช่น ในข้อ 1, 5, 14, 16, 17 เป็นต้น บางอย่างก็เป็นข้อกำหนดของ กสศ. ที่ต้องปฏิบัติอยู่แล้ว บางกรณีก็ยากแก่การปฏิบัติจริง เช่นในข้อ 5 จะให้พัฒนาถึงผู้ถือหุ้นทุกรายนั้น นับว่าเป็นการเน้นที่เกินกว่าการปฏิบัติจริงได้

ในส่วนที่ 3 นั้น ข้อความของมาตรการและแนวทางปฏิบัติส่วนมากยังขาดการขยายความในรายละเอียด ต้องใช้การอนุมานจากข้อความโดยสังเขป ทำให้ต้องตอบว่า “ไม่แน่ใจ” หากจะให้ได้ผลสำรวจที่ชัดเจน ควรสนใจตั้งข้อคำถามและข้อความในมาตรการและแนวทางปฏิบัติให้ชัดเจนกว่านี้

กลุ่มที่ 3

การพัฒนามาตรการในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อปราบปรามการคอร์รัปชัน

การบังคับใช้กฎหมายในการปราบปรามการคอร์รัปชันที่มีประสิทธิภาพ นอกจากจะเป็นการนำความยุติธรรมกลับคืนสู่สังคมแล้ว ยังถือเป็นมาตรการป้องปรามที่มีความสำคัญ แต่เนื่องจากความสลับซับซ้อนของวิธีการคอร์รัปชันที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และเนื่องจากผู้ให้และผู้รับต่างมีผลประโยชน์ต่อกัน การบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้มีประสิทธิภาพอาจมีความจำเป็นต้องมีเครื่องมือกลไกที่เหมาะสม ในขณะเดียวกัน การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชนก็เป็นเรื่องที่รัฐต้องปกป้องรักษา การหากลไกที่เหมาะสมและจุดสมดุลเป็นประเด็นที่จะยกขึ้นในที่ประชุมกลุ่มย่อยนี้ โดยมีการนำเสนอกรณีศึกษาประกอบเพื่อนำไปสู่การแลกเปลี่ยนทัศนคติที่กว้างขวาง

ประธานการประชุม

นายศราวุธ เมนะเสวต

เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ผู้นำอภิปราย

รศ. ดร.ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ์

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การนำเสนอรายงานผลการศึกษา

- ปัญหาการกำหนดอายุความของความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 (สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน)
- มาตรการตรวจสอบหน่วยงานที่มีแนวโน้มทุจริตคอร์รัปชัน (สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน)
- การสร้างความร่วมมือในการปราบปรามการคอร์รัปชัน (สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ)
- การดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองศึกษาเฉพาะขั้นตอนของพนักงานอัยการ (สำนักงานอัยการสูงสุด)

ปัญหาอายุความของความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542

นำเสนอโดย

ที่ปรึกษาโครงการวิจัย

นายอรรถนิติ ดิษฐอำนาจ

นายจรัญ ภักดีธนากุล

พลตำรวจตรีพิรพันธุ์ เปรมภูติ

นักวิจัย

ผศ.ดร.ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด

พันตำรวจโทหญิงेमอร ไชยบัวแดง

ร้อยตำรวจเอกหญิงสุวนีย์ แสงผล

นางอัจฉรา ปรียาจิตต์

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	3 : 1 : 1
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	3 : 1 : 3
บทที่ 3 ระเบียบและวิธีการวิจัย	3 : 1 : 11
บทที่ 4 ผลการวิจัย	3 : 1 : 15
บทที่ 5 อภิปรายผลการวิจัย	3 : 1 : 47
บทที่ 6 สรุปและข้อเสนอแนะ	3 : 1 : 57
บรรณานุกรม	

บทที่ 1

บทนำ

โครงการวิจัย เรื่องปัญหาอายุความของความผิดมูลฐาน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542

1. หลักการและเหตุผล

นับตั้งแต่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 19 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และผลการดำเนินงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) ได้รับการกล่าวถึงทั้งในหมู่นักวิชาการ เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนทั่วไป ทั้งในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน ในด้านประสิทธิผลคือ การยึดทรัพย์ผู้กระทำความผิดนั้น สำนักงาน ปปง. นับว่ามีผลงานที่ได้รับการยอมรับจากประชาชน แต่เนื่องจากสำนักงาน ปปง. ต้องทำงานที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง จึงมีปัญหาและอุปสรรคส่งผลกระทบต่อการทำงานและประสิทธิภาพในการทำงาน ปัจจุบันกระบวนการยุติธรรมประสบกับปัญหาเกี่ยวกับการนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษภายในอายุความที่กำหนด กล่าวคืออายุความฟ้องร้องในกรณีที่เจ้าหน้าที่ไม่สามารถนำผู้กระทำความผิดมาฟ้องร้องได้และคดีขาดอายุความไป หรือหากนำผู้กระทำความผิดมาสู่กระบวนการฟ้องร้องแล้วแต่ผู้กระทำความผิดได้หลบหนีไป และการที่อายุความล่วงเลยการลงโทษในกรณีที่ผู้กระทำความผิดถูกพิพากษาโทษแล้ว แต่ได้หลบหนีไป ดังนั้นหน่วยงานที่มีบทบาทในการบังคับใช้กฎหมายได้มีการพิจารณาและตระหนักถึงบทบาทของนิติทางกฎหมายที่เป็นอุปสรรคในการนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ในขณะเดียวกันต้องมีการคำนึงถึงสิทธิของผู้กระทำความผิดที่จะให้ผู้กระทำความผิดได้มีโอกาสต่อสู้เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ในข้อกล่าวหาดังกล่าวเช่นกัน

ปัญหาในการปราบปรามอาชญากรรม คือการเกิดข้อขัดข้องหรืออุปสรรคในการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดในคดีที่สำคัญๆ ในกรณีที่อายุความทางอาญาของความผิดมูลฐานขาดอายุความลง ส่งผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม และส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม อีกทั้งการร่วมมือกับต่างประเทศในเรื่องการส่งและรวบรวมพยานหลักฐานซึ่งระบุว่าหลักฐานแห่งการกระทำความผิดนั้นอยู่ในต่างประเทศ ซึ่งการกำหนดอายุความของแต่ละประเทศไม่ได้กำหนดเป็นแนวทางเดียวกันย่อมทำให้เกิดข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน ดังนั้นการวิจัยนี้จึงเป็นการวิจัยนำร่องที่เห็นความสำคัญของการศึกษาเพื่อกำหนดปัญหาอายุความของความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ของประเทศไทย เพื่อศึกษาว่าผลการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ส่งผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมอย่างไรและมีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างในการปฏิบัติงาน สิ่งที่สำคัญคือปัญหาเรื่อง

อายุความของความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีอะไรบ้าง และควรมีรูปแบบที่เหมาะสมในการกำหนดอายุความในลักษณะอย่างไร?

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคจากผลการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาอายุความของความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ของประเทศไทย

2.3 เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการกำหนดอายุความของความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ของประเทศไทย

3. คำถามการวิจัย

3.1 ปัญหาอุปสรรคจากผลการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีอะไรบ้าง? มีผลอย่างไรบ้างต่อสังคม?

3.2 อายุความในคดีความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีปัญหาข้อควรพิจารณาในประเด็นใดบ้าง? และรูปแบบที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร?

4. ประโยชน์ที่ได้รับ

4.1 การศึกษาเพื่อทราบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ช่วยให้ได้อัปเดตสารสนเทศของปัญหาในการทำงานด้านต่างๆ รวมทั้งทราบถึงผลกระทบในการดำเนินงานของสำนักงาน ปปง. ซึ่งช่วยในการกำหนดทิศทางในการทำงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสำนักงาน ปปง.ต่อไป อีกทั้งเป็นการให้ข้อมูลเบื้องต้นในการกำหนดกรอบทิศทางในการวิจัยในเชิงแนวราบต่อไป

4.2 การศึกษาในแนวดิ่งเพื่อทราบปัญหาอายุความของความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ช่วยให้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์กับงานวิจัยต่อไปในการกำหนดกรอบ ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้าเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมของอายุความของความผิดมูลฐาน ตลอดจนได้เป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นที่สำคัญเพื่อเปรียบเทียบรูปแบบอายุความของต่างประเทศต่อไป

5. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยมีระยะเวลา 3 เดือน ตั้งแต่เดือน เมษายน-มิถุนายน 2548 โดยศึกษาเฉพาะการกำหนดอายุความของความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในบทนี้จะนำเสนอเป็นสามส่วน โดยส่วนที่หนึ่งจะนำเสนอถึงแนวคิดเกี่ยวกับความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ส่วนที่สองนำเสนอประเด็นอายุความของความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และส่วนที่สามเสนอแนวคิดเกี่ยวกับอายุความของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเปรียบเทียบกับของประเทศไทย (เนื่องจากเป็นการวิจัยนำร่องและระยะเวลาการวิจัยเพียง 3 เดือน ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงนำเรื่องอายุความของต่างประเทศมาเปรียบเทียบได้เพียงประเทศเดียว)

ความผิดมูลฐาน (Predicate offences)

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ไม่ได้ให้คำนิยามของความผิดมูลฐาน เพียงแต่เป็นการจำแนกประเภทของความผิดมูลฐาน ตามมาตรา 3 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2546 มาตรา 3 ดังนั้น ความหมายของความผิดมูลฐาน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 3 ได้กำหนด “ความผิดมูลฐาน” ไว้ 8 มูลฐานซึ่งความผิด 8 มูลฐานเป็นความผิดทางอาญา ได้แก่

1. ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือกฎหมาย ว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
2. ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามประมวลกฎหมายอาญา รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเช่น กฎหมายว่าด้วย มาตรการ และพระราชบัญญัติปราบปรามการค้าประเวณี
3. ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือความผิดตามกฎหมายว่า ด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน
4. ความผิดเกี่ยวกับการข่มขืน หรือฉ้อโกง หรือประทุษร้ายต่อทรัพย์ ตามกฎหมายว่าด้วยการ ธนาคารพาณิชย์ ฯลฯ
5. ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ
6. ความผิดฐานกรรโชก หรือรีดเอาทรัพย์ โดยอ้างอำนาจยังยี่ หรือช่องโง่ (ตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 337, 338, 209, 210)
7. ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากร ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร (พ.ร.บ.ศุลกากร)
8. ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย ตามประมวลกฎหมายอาญา (เพิ่มเติมใหม่ มาตรา 135)

ซึ่งได้มีการรวบรวมการให้คำนิยามของความผิดมูลฐานตาม “โครงการศึกษาปัญหาและอุปสรรค การดำเนินงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินภายใต้กรอบกฎหมายที่มีการบังคับใช้ใน ปัจจุบัน” (คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546) ดังนี้

ความผิดมูลฐาน คือความผิดทางอาญาที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติกฎหมายป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยมีการกำหนดมาตรการในการลงโทษทางอาญากับผู้ที่ฟอกเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้ มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน หรือจากการสนับสนุนช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็นความผิด มูลฐาน (สีหนาท ประยูรรัตน์, 2542 อ้างใน คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546)

ความผิดมูลฐาน คือความผิดที่เป็นที่ทำให้เกิดรายได้ที่นำไปสู่การฟอกเงิน (อรรถพ ลิขิตจิตถะ, ไม่ ปรากฏปีที่พิมพ์, อ้างใน คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546)

จากผลการศึกษาของคณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ให้คำสรุปความหมายของ ความผิด มูลฐาน หมายถึง ฐานความผิดทางอาญาที่รัฐได้บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ ฟอกเงิน โดยกำหนดมาตรการลงโทษทางอาญาแก่ผู้ที่ฟอกเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการทำความผิด ทางอาญา ตามความผิดที่ได้กำหนด (คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546)

อายุความของความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 คือ บัญญัติการ กระทำผิดที่ถือว่าเป็น “การฟอกเงิน” เป็นความผิดที่มีโทษทางอาญาตามมาตรา 5 ต่างหากจากความผิดมูล ฐาน กล่าวคือ “การฟอกเงิน” ถือเป็นความผิดทางอาญา ที่มีกำหนดโทษทางอาญากับผู้กระทำความผิด ฐานฟอกเงิน ตามมาตรา 60 และมาตรา 61 คือจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 2 หมื่นบาท หรือทั้ง จำทั้งปรับ และมีมาตรการริบทรัพย์สินในทางแพ่งมาใช้ด้วยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำ ความผิด นั่นคือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดต้องถูกศาลสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน (วิระพงษ์ บุญโญภาส, 2547)

ดังนั้นหากบุคคลกระทำความผิดในความผิดมูลฐาน และมีพยานหลักฐานเชื่อได้ว่าการกระทำความผิดมูลฐาน ของบุคคลนั้นกระทำความผิดเข้าข่ายความผิดฐานฟอกเงินด้วย บุคคลนั้นจะต้องถูกดำเนินคดีอาญาทั้งความผิดมูล ฐาน และดำเนินคดีอาญาฐานฟอกเงินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดความผิดทางอาญา 8 ประเภทให้เป็นความผิดมูลฐาน ซึ่งความผิดมูลฐานทั้งหมดนี้ เป็นความผิดที่มีโทษทางอาญาอยู่ในตัวแล้ว ตามพระราชบัญญัติอาชญากรรม ตามประมวลกฎหมายอาญา ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเงินและการ ธนาคาร ตามพระราชบัญญัติศุลกากร เพราะฉะนั้น การนับอายุความในการดำเนินคดีทางอาญา ก็ต้องใช้ อายุความตามประมวลกฎหมายอาญาในความผิดมูลฐาน มาตรา 95 และ 98 ซึ่งอายุความแต่ละเรื่อง แต่ละ มูลฐานมีโทษแตกต่างกันและแม้จะอยู่ในความผิดมูลฐานเดียวกัน ก็แตกต่างกัน จะสั้น หรือยาวก็ขึ้นอยู่กับว่า ใน ความผิดนั้น มีโทษหนักเบาอย่างไร หากมีโทษหนัก อายุความก็จะยาว แต่หากมีโทษเบาลงมาก ก็จะมีอายุ

ความสั้นลงตามลำดับ แต่ทั้งนี้ อายุความที่ยาวที่สุดในความผิดทางอาญา คือ ยี่สิบปี ซึ่งใช้สำหรับความผิดที่มีโทษประหารชีวิตด้วย เมื่อมาวิเคราะห์แล้ว ความผิดทั้ง 8 มูลฐานนี้ เป็นความผิดที่มีความเสียหายต่อสังคมมาก บางเรื่องเสียหายต่อประชาชนจำนวนมาก เช่น เรื่องเกี่ยวกับความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน ความผิดเกี่ยวกับการเงินการธนาคาร ซึ่งความผิดดังกล่าวอายุความก็ไม่ยาวมาก เพราะโทษที่กฎหมายกำหนดนั้นไม่มากนัก อายุความจึงสั้นกว่าความผิดตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดที่มีโทษสูง ทำให้ผู้กระทำความผิดรู้ช่องของกฎหมาย มีการวางแผนเป็นอย่างดี เมื่อกระทำความผิดแล้วหลบหนีไปจนขาดอายุความแล้วจึงกลับมาใช้ทรัพย์สินที่ผู้กระทำความผิดได้มา การกระทำความผิดทำให้ประชาชนเสียหายเป็นจำนวนมาก เมื่อกฎหมายยังไม่มีมาตรการแก้ไข อายุความ ช่องว่างของกฎหมายก็ยังมีอยู่

เพราะฉะนั้น ในการดำเนินคดีอาญาตามความผิดมูลฐานทั้ง 8 มูลฐานนั้น จึงมีอายุความไม่เท่ากัน บางเรื่องมีความสำคัญมาก แต่อายุความกลับสั้น ทำให้ไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ เพราะอายุความสั้น ยิ่งบางเรื่องในการดำเนินคดีต้องอาศัยเอกสารจำนวนมากในการดำเนินคดี ทำให้ไม่สามารถรวบรวมได้ทันตามระยะเวลาที่อายุความกำหนด และการริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดในทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32, 33, 34 ก็ต้องอาศัยการดำเนินคดีทางอาญา หากความผิดในทางอาญาไม่สามารถเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ เพราะว่าพยานหลักฐานไม่เพียงพอสำหรับผู้ที่เป็นตัวการใหญ่ในการกระทำความผิด และเป็นผู้ที่ครอบครองทรัพย์สินนั้นอยู่ ก็ไม่สามารถริบทรัพย์สินเหล่านี้ได้ จึงต้องมาใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542

อายุความตาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นั้น มี 2 ส่วน คือ ในส่วนของทางอาญาดังกล่าว ความผิดนั้นต้องเกี่ยวกับความผิดมูลฐานทางอาญาทั้ง 8 ตามมาตรา 3 และมีการฟอกเงิน (Money Laundering) คือ ได้ทรัพย์สินมาจากการกระทำความผิด มูลฐานทั้ง 8 มูลฐานเสียก่อน จึงจะถือเป็นความผิดทางอาญาตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 5 ซึ่งต้องรับโทษทางอาญาตามมาตรา 60 มีโทษจำคุกตั้งแต่ 1-10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000-200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เมื่อโทษตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ ก็ต้องมาดูอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 95 และ 98 อีกว่า มีอายุความเท่าไร และอายุความทางอาญาตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ยังมีอายุความที่แตกต่างกันอีก หากเป็นความผิดในมาตรา 61, 62, 63, 64, 65 และ 66 อายุความจะสั้น-ยาวต่างกัน เพราะโทษแต่ละความผิดนั้นไม่เท่ากัน (สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, 2543)

เนื่องจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 เป็นพระราชบัญญัติที่เพิ่งบังคับใช้เมื่อปี พ.ศ. 2542 จึงยังค่อนข้างใหม่สำหรับกระบวนการยุติธรรมไทย และการบังคับใช้กฎหมายมีทั้งมาตรการทางอาญาที่สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินและตามความผิดมูลฐาน อีกทั้งยังมีมาตรการทางแพ่งคือการยึดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยไม่ผูกติดกับคำพิพากษาของศาลในคดีอาญาดังนั้นในการบังคับใช้กฎหมายย่อมมีข้อขัดข้องในรายละเอียดของกฎหมายโดยเฉพาะในประเด็นเรื่องอายุความ กล่าวคือ หากบุคคลกระทำความผิดก่อน พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542

บังคับใช้ หรือคดีตามความผิดมูลฐานได้ขาดอายุความแล้วพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 จะบังคับได้เพียงใด เพราะอายุความทางอาญาตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ได้ยึดกับอายุความตามประมวลกฎหมายอาญามาบังคับใช้ และประเทศไทยยึดหลักประกันในกฎหมายอาญา โดยมีเนื้อหาหลักๆ 4 ประการคือ 1) การห้ามใช้กฎหมายจารีตประเพณีลงโทษทางอาญาแก่บุคคล 2) การห้ามใช้กฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งลงโทษทางอาญาแก่บุคคล 3) กฎหมายอาญาต้องบัญญัติให้ชัดเจนแน่นอน 4) กฎหมายอาญาไม่มีผลย้อนหลัง (คณิต ณ นคร, 2543) กฎหมายอาญาจึงยึดหลักการที่ว่า“กฎหมายอาญาไม่มีผลย้อนหลัง” นั่นคือ กฎหมายอาญาจะไม่ย้อนหลังไปใช้บังคับแก่ข้อเท็จจริงและไม่มีผลย้อนหลังไปลงโทษบุคคลหรือเพิ่มโทษบุคคลให้หนักยิ่งขึ้น ซึ่งหลักการที่มานี้ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 2 และ มาตรา 3

ส่วนอายุความทางแพ่งนั้นตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ไม่ได้กำหนดอายุความในส่วนนี้ไว้ เพราะการยึดทรัพย์ทางแพ่งนั้น เป็นเรื่องพิเศษเฉพาะของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 เท่านั้น ในมาตรา 48 กำหนดให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึด หรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราว มีกำหนดไม่เกิน 90 วัน (สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, 2543)

วรรค 2 ในกรณีจำเป็น หรือเร่งด่วนให้เลขาธิการ ยึด หรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดได้ก่อน แล้วจึงรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรม

วรรค 3 และผู้ถูกยึด หรืออายัดสามารถขอเพิกถอนคำสั่งได้ต่อคณะกรรมการธุรกรรม หรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณีว่าใครเป็นคนยึด หรืออายัด โดยมีหน้าที่ต้องพิสูจน์ว่าทรัพย์สินนั้น ไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิด

มาตรา 49 เมื่อยึด หรืออายัดแล้ว ให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณา เพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินโดยเร็ว

รัฐบัญญัติแห่งสหรัฐ(รัฐบาลกลาง) ว่าด้วยเรื่องอายุความ (Federal Statute of Limitations) (ข้อมูลได้รับการอนุเคราะห์จากบันทึกของ Brian Pearce, 20 ตุลาคม 2547)

บทบัญญัติเรื่องอายุความสำหรับความผิดใดๆที่กำหนดโดยกฎหมายรัฐบาลกลางหรือสหรัฐ กำหนดไว้สามปีสำหรับความผิดเกี่ยวกับภาษีอากรไปจนถึงไม่มีอายุความ สำหรับความผิดฐานฆ่าคนตายและการก่อการร้ายที่มีโทษประหารชีวิต โดยส่วนใหญ่แล้วความผิดทางอาญาแห่งสหรัฐไม่ได้บัญญัติอายุความไว้ในตัวกฎหมายเอง แต่จะอาศัยบทบัญญัติของ 18 U.S.C. § 3282 ที่กำหนดระยะเวลาไว้ห้าปีคือใน มาตรา 3282 ซึ่งบัญญัติว่า “ถ้ามิได้ยื่นฟ้อง หรือมิได้รับคำยืนยันให้ฟ้องคดีจากลูกขุน ภายในระยะเวลา 5 ปีนับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันล่องเลขาธิการลงโทษ จะฟ้องคดี พิจารณาคดี หรือลงโทษในการกระทำนั้นไม่ได้เว้นแต่ความผิดที่มีโทษประหารชีวิต”

นั่นคือตามมาตรา § 3282 เป็นบททั่วไปในเรื่องอายุความซึ่งถ้าเป็นกรณีที่ไม่สามารถพบพยานหลักฐานหรือไม่รู้ตัวผู้ต้องหาภายในระยะเวลา ห้าปีนับแต่วันที่มีการกระทำความผิด ให้ถือว่าอายุความในการดำเนินคดีหยุดลงคือปิดคดีได้ แต่ถ้าหากมีพยานหลักฐานหรือรู้ตัวผู้กระทำความผิดให้ใช้อายุความตามตาราง 1 เป็นตัวกำหนด

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา รัฐสภาของสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดอายุความที่ยาวขึ้นสำหรับความผิดอาญาที่ร้ายแรง โดยในปี ค.ศ. 1989 มีการตรากฎหมายกำหนดอายุความสิบปีสำหรับความผิดฐานฉ้อโกงธนาคาร และฐานฉ้อโกงอื่นๆที่มีผลต่อสถาบันทางการเงินใน 18 U.S.C. § 3293 และเมื่อเร็วๆนี้ได้มีการตรากฎหมาย Patriot Act โดยกำหนดอายุความแปดปีสำหรับความผิดฐานก่อการร้ายที่มีอัตราโทษไม่ถึงประหารชีวิต เว้นแต่ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายนั้นเป็นการกระทำที่ “ส่งผลหรือเล็งเห็นผลได้ว่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตหรือก่อให้เกิดอันตรายอื่น” ความผิดฐานก่อการร้ายเช่นว่านั้นจะไม่มีอายุความ

ใน มาตรา § 3293 บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า การที่พนักงานอัยการจะมีสิทธิดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดตามว่าด้วยอายุความนั้น จะต้องมีการยื่นขอคำยืนยันให้ฟ้องคดีจากลูกขุน (หรืออัยกษหนึ่งก็ต้องได้รับ “ความเห็นชอบ” หรือ “การรับรอง” จากคณะลูกขุน) หรือมีการยื่นคำคำฟ้อง (ในกรณีที่ผู้ต้องหาสละสิทธิในการรับการพิจารณาจากคณะลูกขุน) ดังนั้นเพียงการยื่นคำฟ้องต่อศาลหรือการร้องขอออกหมายจับนั้นยังไม่เพียงพอต่อการมีสิทธิดำเนินคดี ความแตกต่างที่สำคัญระหว่างกฎหมายสหรัฐอเมริกาและประเทศไทยในกรณีนี้คือภายใต้บทบัญญัติมาตรา 95 แห่งประมวลกฎหมายอาญาไทย (สรุปไว้ในตาราง 2) การยื่นฟ้องคดีอาญาภายในอายุความแล้วนั้นยังไม่เพียงพอ แต่จะต้องคดีผู้กระทำความผิดมาที่ศาลก่อนอายุความล่วงเลยไป

ตาราง 1 อายุความของความผิดแห่งรัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกา

ความผิด (Federal offense)	Limitation Period
ความผิดที่มีโทษประหารชีวิต (อาทิ การฆาตกรรมที่อยู่ในอำนาจของสหรัฐ เช่น Hobbs Act murder for hire, etc.)	ไม่มีอายุความ (18 U.S.C. § 3281)
การก่อการร้ายที่มีผู้เสียชีวิต, หรือทำให้เสียชีวิตหรือการบาดเจ็บอย่างร้ายแรงโดยเล็งเห็นได้ว่าเป็นการเสี่ยงต่อชีวิต	ไม่มีอายุความ (18 U.S.C. § 3286)
ความผิดด้านการก่อการร้ายอื่น	8 ปี (18 U.S.C. § 3286)
ความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทาง, สัญชาติ.	10 ปี (18 U.S.C. § 3291)
การฉ้อโกงธนาคาร	10 ปี (18 U.S.C. § 3293)
การจารกรรมผลงานทางศิลปะ	20 ปี (18 U.S.C. § 3294)
การวางเพลิงเผาอาคารหรือยานพาหนะ	10 ปี (18 U.S.C. § 3295)
ความผิดที่กระทำต่อเด็ก (Child abuse)	จนกว่าผู้เสียหายจะมีอายุครบ 25 ปีบริบูรณ์ (18 U.S.C. § 3283)
การหลบเลี่ยงภาษี, การยื่นแบบขอคืนภาษีเท็จ	6 ปี (IRC § 6531)
ความผิดเกี่ยวกับภาษีอื่นๆ	3 ปี (IRC § 6531)

การละเมิดอำนาจศาลที่มีความผิดทางอาญา	1 ปี (18 U.S.C. § 3285)
ความผิดอื่นๆ	5 ปี (18 U.S.C. § 3282)
ความผิดที่พยานหลักฐานอยู่ในต่างประเทศ	ในการดำเนินคดีอาญาอาจขยายออกไปได้อีกไม่เกิน 3 ปี นับจากวันยื่นคำร้อง หรือไม่เกิน 6 เดือน หากได้รับการช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ในต่างประเทศ (18 U.S.C. § 3292)

ตาราง 2 อายุความตามประมวลกฎหมายอาญาไทย

ระยะเวลาจำคุกตามประมวลกฎหมายอาญา	อายุความ
ประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิตหรือตั้งแต่ 20 ปี	20 ปี
มากกว่า 7 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี	15 ปี
มากกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 7 ปี	10 ปี
มากกว่า 1 เดือน แต่ไม่เกิน 1 ปี	5 ปี
ไม่เกิน 1 เดือน	1 ปี

เมื่อเปรียบเทียบเรื่องอายุความของทั้งสองตาราง พบความแตกต่างสำคัญสองประการ ประการแรก วิธีการของสหรัฐอยู่บนพื้นฐานของการสืบหาพยานหลักฐานและการสืบสวนที่แตกต่างกัน โดยมุ่งที่ประเภทของความผิด หรือพิจารณาที่อาชญากรรม ไม่ใช่เพียงความรุนแรงของพฤติกรรมหรือความรุนแรงของการลงโทษ ส่วนมาตรา 95 แห่งประมวลกฎหมายอาญาของไทยเป็นการพิจารณาเพิ่มขึ้นอีกมิติหนึ่ง แต่ยังคงการยืดหยุ่นปรับไปตามสภาพสถานการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากรัฐสภาของไทยไม่ค่อยได้ปรับแก้กฎหมายอย่างสม่ำเสมอ แต่จะขึ้นอยู่กับทำให้ลำดับความสำคัญของกฎหมายและสภาพทางการเมือง

หลักอายุความสะกดหยุดลงของสหรัฐอเมริกา

ความแตกต่างที่สำคัญระหว่างกฎหมายอาญาของสหรัฐอเมริกาและประเทศไทยคือ กฎหมายอาญาของสหรัฐมีหลักอายุความสะกดหยุดลงสำหรับเหตุการณ์ต่างๆ สำหรับกฎหมายอาญาไทยดูเหมือนเอื้อหรือสนับสนุนต่อการให้ผู้ต้องหาหลบหนี และไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งบ่อยครั้งพบกับเหตุการณ์นอกเหนือการควบคุม ภายใต้บทบัญญัติ 18 U.S.C. § 3282 บัญญัติว่า “กำหนดอายุความจะไม่มีผลในกรณีที่บุคคลใดหลบหนีจากการพิจารณาคดี” ในบทบัญญัติไม่มีข้อความอื่นใด รวมถึงไม่มีการกำหนดนิยามถึงเจตนาหรือการกระทำในการหลบหนีจากการพิจารณา

ศาลอุทธรณ์แห่งรัฐบาลกลางมีความเห็นแบ่งออกเป็นสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเห็นว่าการขาดนัดการพิจารณาก็ถือว่าเป็นการ “หลบหนีจากการพิจารณา” แล้ว ความเห็นส่วนใหญ่เห็นว่าการหลบหนีนั้นจะต้องเป็นการขาดนัดการพิจารณาที่มีเจตนาจะหลบหนีการดำเนินคดีด้วย (อ้างอิงจากคดีระหว่างสหรัฐกับ

Fonseca-Machado 53 F.3d. 1242 (11th Cir.1995) (ผู้ต้องหาในคดีจี้เครื่องบินเพื่อไปคว่ำบากระทำไปเพื่อ การหลบหนีจากการดำเนินคดี ดังนั้นอายุความสะดุดหยุดลง) ในบางท้องที่เพียงแค่การ ไม่อยู่ในเขตท้องที่ ที่เกิดเหตุก็เพียงพอแล้ว อ้างอิงจาก In re Assarsson, 687 F2d 1157, 1162 (8th Cir. 1982)

อัยการไม่จำเป็นต้องดำเนินการใดๆ เมื่อจำเลยหลบหนีจากการดำเนินคดี เมื่อผู้ต้องสงสัยไม่ปรากฏด้วย จุดประสงค์ในการหลีกเลี่ยงการจับกุมหรือการดำเนินคดีก็ถือว่าเป็นการเพียงพอแล้วที่จะ “หยุด อายุความ” United States v. Ballesteros-Cordova, 586 F.2d 1321, 1323 (9th Cir.1978) หากบุคคลนั้น แสดงความประสงค์จะกลับมาแต่ไม่ได้กระทำการใดๆให้เชื่อได้ว่ามีเจตนาเช่นนั้นอย่างแท้จริง ก็จะไม่ได้รับประโยชน์จากอายุความ

หลักอายุความสะดุดหยุดลงตามกฎหมายอาญาของไทย

มาตรา 95 แห่งประมวลกฎหมายอาญาไทยไม่มีหลักอายุความสะดุดหยุดลง ในกรณีของประเทศ สหรัฐอเมริกา ในทางตรงข้าม มาตรา 95 กลับบังคับให้อัยการจะต้องยื่นคำฟ้องภายในอายุความ และยังคง นำตัวผู้ต้องหามาด้วยในวันยื่นฟ้อง ไม่มีข้อความใดกล่าวถึงเวลาในการสืบหาตัวผู้ต้องหาที่หลบซ่อนอยู่ ภายในประเทศหรือต่างประเทศ

วรรคท้ายของมาตรา 95 กล่าวถึงกรณีที่จำเลยถูกฟ้องต่อศาลแล้วแต่หลังจากนั้น “หลบหนีหรือ วิกลจริต” มาตรการนี้เป็นประโยชน์แก่ผู้หลบหนีหรือผู้หลบซ่อนตัวอย่างมาก อย่างไรก็ตามคงจะเป็นกรณีที่ อัยการจะโชคร้ายอย่างมากในกรณีที่จำเลยหลบหนีทั้งจากการจำคุก หรือการประกันตัว หากการหลบหนี หรือการวิกลจริตเป็นไปจนล่วงพ้นอายุความ อัยการควรจะต้องได้รับประโยชน์จากอายุความด้วย แม้ว่าศาล จะออกคำสั่งจำหนำคดีในระหว่างที่จำเลยหลบหนี วรรคท้ายนี้ได้แสดงเจตนารมณ์ของมาตรา 95 เป็นอย่างดี

ในหลายกรณีที่จำเลยสามารถหนีจากการพิจารณาโดยที่อายุความยังคงดำเนินไป กรณีแรกผู้กระทำ ผิดอาจเป็นผู้จ้างวานหรือผู้สนับสนุน (เช่น ลักการ หรือจ้างวานฆ่าคู่แข่งของตน) และได้ออกจากประเทศไป ก่อนที่การกระทำความผิดจะสำเร็จ ในกรณีนี้ไม่ได้หมายความว่าอัยการหรือตำรวจไม่มีความสามารถ และ อายุความก็ดำเนินต่อไปนอกจากผู้กระทำผิดจะเลือกสถานที่ในการซ่อนตัวที่ไม่ดี เช่นนั้นจะไม่สามารถนำ ผู้กระทำผิดขึ้นสู่ศาลได้ และอายุความจะดำเนินต่อไปภายใต้มาตรา 95 วรรคแรก

ในทำนองเดียวกันผู้กระทำผิดสามารถกระทำการ รอคว่ำเจ้าหน้าที่ติดตามตนหรือไม่ แล้วจึงหลบ หนีก่อนที่จะมีคำสั่งฟ้อง และดำเนินการฟ้องร้องต่อศาลต่อไป นอกจากนี้บางกรณีที่ผู้กระทำผิดอาจรอจน ศาลรับฟ้องโดยพิจารณาจากพยานหลักฐานของอัยการแล้วจึงหนีระหว่างประกันตัวเพื่อให้อายุความดำเนิน ต่อไป จากที่กล่าวมานั้น จะเห็นว่าจำเลยในสหรัฐอเมริกาจะถูกจัดว่า “หลบหนีจากความยุติธรรม” ในทุก กรณีที่กล่าวถึงเหล่านี้ แต่ภายใต้มาตรา 95 อายุความไม่มีทางสะดุดหยุดลง

สรุป อายุความของความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีข้อ ควรพิจารณาคือ อายุความทางอาญาและอายุความทางแพ่ง ซึ่งอายุความทางอาญาใช้ตาม ประมวลกฎหมายอาญา ส่วนอายุความทางแพ่งไม่ได้กำหนดไว้ ดังนั้นการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สำนักงาน

ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงอาจมีปัญหาลุप्तรรคในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายตามอายุความที่มีอยู่ ซึ่งการนำเอาอายุความของต่างประเทศคือประเทศสหรัฐอเมริกา มาศึกษาเปรียบเทียบ ก็เป็นเพียงบริบทหนึ่งเท่านั้นเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเพิ่มขึ้น ตามรายละเอียดของการศึกษาวิจัยในบทที่ต่อไป

[มีข้อสังเกตว่า อายุความทางอาญาสำหรับความผิดมูลฐานแต่ละประเภท จะใช้เป็นอายุความในการริบทรัพย์ทางแพ่งด้วยหรือไม่ หากพิจารณาว่าเป็นเรื่องทางแพ่งแท้ๆ ก็ไม่เกี่ยวกัน ส่วนตรงมีอายุความ 10 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็มีข้อสังเกตว่า อายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งใช้กับสิทธิเรียกร้อง ดังนั้นจึงน่าจะบัญญัติให้ชัดเจนจะเหมาะสมกว่า

อายุความสำหรับความผิดมูลฐาน น่าจะต้องเป็นไปตามหลักในประมวลกฎหมายอาญา หากจะบัญญัติให้แตกต่างควรแยกบัญญัติเฉพาะกรณีในกฎหมายพิเศษแต่ละฉบับ หากจะมี น่าจะต้องบัญญัติเป็นหลักทั่วไป] อ.จรัญ

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. วิธีการวิจัย (Methodology)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ทำการสำรวจเบื้องต้น โดยการสัมภาษณ์ เพื่อทำความเข้าใจได้ในด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบคำถามการวิจัย ซึ่งพบว่าการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้วิธีการสำรวจการออกแบบสอบถามและการเก็บสถิติตัวเลขเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไม่สามารถเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพการวิจัยครั้งนี้ เพราะมีข้อจำกัดด้านระยะเวลาในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยซึ่งอาจเกิดความคลาดเคลื่อนกับ การวัดของเครื่องมือและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ดังนั้นการวิจัยเชิงคุณภาพจึงมีความเหมาะสมมากกว่าและสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. หน่วยในการวิเคราะห์ (units of analysis)

หน่วยในการวิเคราะห์คือผู้ถูกสัมภาษณ์ที่เป็นนักกฎหมาย นักวิชาการทางด้านกฎหมาย และผู้จัดทำนโยบาย (policy makers) แหล่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มย่อยคือกลุ่มของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย เช่น ทนายความ เจ้าหน้าที่ตำรวจ อัยการ ผู้พิพากษา เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายเช่นสำนักงาน ป.ป.ง. สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงการคลัง ตลอดจนผู้จัดทำนโยบาย เป็นต้น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มย่อย (focus groups) การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interviews) และเก็บข้อมูลจากเอกสาร (documents)

3.1 การสนทนากลุ่มย่อย (focus groups)

โดยหลักการแล้วแบบฉบับของการสนทนากลุ่มย่อย (focus groups) โดยทั่วไปกลุ่มสนทนาควรมีขนาดประมาณ 6 - 10 แต่อย่างน้อยที่สุดขนาดของกลุ่มสามารถอยู่ในช่วงระหว่าง 4 - 12 คน แต่ไม่ควรเกิน 12 คน (Krueger, 1994) ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มในการสนทนากลุ่มสามกลุ่ม คือกลุ่มที่หนึ่งเป็นกลุ่มนักวิชาการ กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มตัวแทนจากเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม และกลุ่มที่สามเป็นตัวแทนจากหน่วยงานอื่นๆ ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายของสำนักงาน ป.ป.ง เช่น กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานกำกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เหล่านี้ เป็นต้น

3.1.1 คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบอิงจุดมุ่งหมาย (Purposeful Sampling) ทั้งนี้ ได้คำนึงถึงจุดมุ่งหมายที่มุ่งเน้นให้ได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับให้ข้อมูลอย่างเปิดเผย และผู้สัมภาษณ์มีโอกาสเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์ ดังนั้นการสนทนากลุ่มย่อยจะเน้นกลุ่มเป้าหมาย คือเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ทำหนังสือเชิญตัวแทน ในกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดังกล่าว

3.1.2 จากการส่งหนังสือเชิญเจ้าหน้าที่ปรากฏว่าได้รับการตอบรับการเข้าร่วมสนทนากลุ่มจากตัวแทนในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ในกลุ่มนักวิชาการมีผู้เข้าร่วมไม่เพียงพอต่อการจัดทำสนทนากลุ่มย่อย ดังนั้นคณะผู้วิจัยได้กำหนดให้มีการสนทนาเชิงลึก (in-depth interviews) กับกลุ่มนักวิชาการ

3.1.3 การวิจัยครั้งนี้จึงกำหนดให้มีการสนทนากลุ่มย่อยสองกลุ่ม โดยในกลุ่มที่หนึ่งเป็นกลุ่มตัวแทนจากกระบวนการยุติธรรม มีสมาชิกในกลุ่มจำนวน 8 คนเป็นตัวแทนจากศาลแพ่ง ศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ปปง. ซึ่งเป็นกลุ่มขนาดกลางที่มีสมาชิกเป็นตัวแทนทั้งฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจ ศาล อัยการ ทนายความ ส่วนกลุ่มที่สองเป็นกลุ่มตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 และมีสมาชิกในกลุ่มจำนวน 11คน เป็นตัวแทนจากธนาคารแห่งประเทศไทย สมาคมธนาคารไทย สภานายความ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หนังสือพิมพ์มติชน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีคุณลักษณะใกล้เคียงกัน มีความรู้ความเชี่ยวชาญ อีกทั้งตัวแทนของกลุ่มย่อยดังกล่าวถูกคัดเลือกมาจากหลากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ซึ่งสามารถให้ความรู้ แนวคิดครอบคลุมเนื้อหาสาระและข้อมูลสารสนเทศในทุกประเด็น

3.1.4 การสนทนากลุ่มย่อยดำเนินการเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2548 โดยระยะเวลาสนทนากลุ่มย่อยใช้เวลาประมาณ 2-3 ชั่วโมง

3.2. เอกสาร (documents)

การศึกษาวิเคราะห์เอกสารทางวิชาการ บันทึกทางราชการ รายงานผลการวิจัย รายงานการปฏิบัติงานของหน่วยงาน (documents) โดยเอกสารราชการ ดำราหรือข้อมูลทางเอกสารสามารถใช้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในการสนทนากลุ่มย่อยทำให้ข้อมูลมีความตรงและเชื่อถือได้

4. แบบสนทนากลุ่มย่อย/แบบสัมภาษณ์

คณะผู้วิจัยได้สร้างแบบสนทนากลุ่มย่อย/แบบสัมภาษณ์ในลักษณะเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์หรือการสนทนากลุ่มย่อย โดยในระหว่างการสนทนากลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์มีการใช้คำถามชัก (probe

questions) เพิ่มตลอดทั้งในช่วงการสนทนากลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์ ซึ่งแนวทางในการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มมีดังนี้

จุดประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาปัญหาการกำหนดอายุความของความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

1. ท่านคิดว่า ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เมื่อท่านเห็นผลดำเนินงานตาม พ.ร.บ. ฯ แล้ว ท่านคิดว่าผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร

1) เป็นไปตามที่พ.ร.บ. ฯกำหนดเพียงใด

2) ท่านรู้สึกอย่างไรกับผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นทั้งในด้านดีและด้านที่ต้องปรับปรุง

2. ท่านคิดว่า การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ฯ ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มีผลกระทบอย่างไรบ้างต่อสังคม?

1) มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างไรบ้าง

2) ระดับความรุนแรงของผลกระทบมีขนาดไหนอย่างไร ?

3. ท่านคิดว่า การกำหนดอายุความในคดีความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มีปัญหาข้อควรพิจารณาในประเด็นใดบ้าง ? ประเด็นใดสำคัญมากที่สุด ประเด็นใดที่ต้องเร่งดำเนินการ

1) ประเด็นทางประเภทคดีมีปัญหาข้อควรพิจารณา อะไรบ้างและอย่างไร?

2) ประเด็นทางด้านการนับอายุความมีปัญหาข้อควรพิจารณา อะไรบ้าง และอย่างไร ?

จุดประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางในการกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมในกำหนดอายุความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรหากมีการกำหนดอายุความในคดีความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542

2. ท่านคิดว่าแนวทาง / รูปแบบการกำหนดอายุความในคดีความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ควรเป็นแนวทางใด ? แนวทางใดเหมาะสมที่สุด ?

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการถอดถ้อยคำจากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มย่อยแบบคำต่อคำ พร้อมทั้งการจดบันทึก (field notes) โดยคัดลอกข้อความและบันทึกอย่างละเอียด เพื่อให้การตีความและการกำหนดประเด็นที่สำคัญได้อย่างถูกต้องเชื่อถือได้ รวมทั้งการศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อยืนยันความถูกต้อง ตรงกันของข้อมูล แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ซึ่งในการใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหานี้คณะผู้วิจัยได้ใช้การถอดข้อความทั้งหมดในภาพรวมแล้วนำข้อความทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดหัวข้อ/กลุ่มหัวข้อแนวคิดสำคัญ (topic/category) และแบบแผนแนวคิดสำคัญอันเป็นแก่นสาระหลัก (Pattern/Themes) ซึ่งการนำข้อความแนวคิดแบบแผนจากการ

สัมพันธเชิงลึกและการสนทนากลุ่มย่อย มาตรวจสอบความตรงกับข้อความจากเอกสารทำให้เป็นการยืนยันความถูกต้องของแนวคิดสำคัญที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

6. ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพโดยมุ่งเฉพาะกรณีศึกษาครั้งนี้มีข้อจำกัดในเรื่องของการสรุปเป็นเชิงนัยทั่วไป (generalization) กล่าวคือไม่สามารถนำผลการวิจัยไปอ้างอิงกับประชากรกลุ่มอื่นได้

บทที่ 4

ผลการวิจัย

สำหรับการนำเสนอผลการวิจัย เป็นการนำเสนอเนื้อหาที่ได้จากข้อคำถามในการสนทนากลุ่มย่อย (focus groups) และการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interviews) ซึ่งตอบคำถามการวิจัย ทั้งในมิติที่เกี่ยวกับ ปัญหาจากผลการดำเนินงานและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มิติต่อมานำเสนอการกำหนดประเภทของความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติการ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และมิติสุดท้ายเป็นการเสนอแนวทางในการกำหนดปัญหา การกำหนดอายุความของความผิดมูลฐานและรูปแบบที่เหมาะสมในการกำหนดอายุความของความผิดมูล ฐานตามพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยได้ข้อสรุปในประเด็น สำคัญๆต่างดังนี้

ผลการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เป็นไป ตามที่กำหนดหรือไม่? อย่างไร? ผลกระทบที่มีต่อสังคมมีอย่างไรบ้าง?

นักวิชาการท่านหนึ่งยอมรับว่าผลการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดย กล่าวว่า

พบว่าตั้งแต่มีการประกาศใช้กฎหมายฟอกเงินการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน ปปง. ผมคิดว่าตรงกับ จุดประสงค์กับเรขกร่างๆ ผมท้าวความว่าในเบื้องต้นตอนที่ร่างๆ ให้ความผิดมูลฐานเป็นแค่ยาเสพติดเท่านั้นเอง เหตุผลเพราะว่าในตอนนั้นทาง ป.ป.ส. ต้องการจะให้ พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ปี 2534 สัมฤทธิ์ผล เพราะ พ.ร.บ. มาตรการฯ ปี 2534 เป็นกฎหมายที่มีมาตรการ ใหม่ ๆ หลายอย่าง เช่น เริ่มริบทรัพย์สินในส่วนของการผลักภาระการพิสูจน์ให้จำเลยมาใช้ เริ่มเอามาตรการ สบคมมาใช้

นอกจากนี้ ในผลการดำเนินงานของธุรกรรมทางการเงิน ของสำนักงาน ปปง. ได้มีผลลัพธ์ที่กล่าวถึง กันในระดับหนึ่ง เนื่องจากยังมีการหลบเลี่ยงในการทำธุรกรรมทางการเงินที่มีจำนวนวงเงินไม่ถึง 2,000,000 บาท ซึ่งตามกฎหมายกำหนดว่า ไม่ต้องรายงานผลธุรกรรมทางการเงินดังกล่าวให้กับ สำนักงาน ปปง. ทราบ ดังนั้น สำนักงาน ปปง. ได้เพิ่มมาตรการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ด้านธุรกรรมทางการเงิน

ซึ่งนักวิชาการท่านหนึ่งได้กล่าวถึงการดำเนินงานของ สำนักงาน ปปง. ไว้ที่น่าสนใจว่า ธุรกรรม ที่ต้องรายงานมี 3 ประการ ด้วยกันตามกฎหมาย ปปง.

ประการแรก คือ ธุรกรรมที่เป็นเงินสดตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป

ประการที่สอง คือ ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับพวกอสังหาริมทรัพย์ ตั้งแต่ 5,000,000 บาทขึ้นไป

ประการที่สาม คือ ธุรกรรมที่จำนวนเงินอาจไม่ถึงก็ได้แต่มีเหตุอันควรสงสัย เช่น พยายามฝากให้ไม่ถึงยอด 2,000,000 บาท บ่อย ๆ เสมอเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้ถูกตรวจสอบตอนนี้ทาง สำนักงาน ปปง. ได้รับรายงานมาจากธนาคารว่าเงินมีถึงสองแสนธุรกรรม ภาระก็ต้องแยกธุรกรรมเหล่านี้เป็นกลุ่มว่า ควรจะเข้าเรื่องความผิดกฎหมายอะไร

ในประเด็นการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ของสำนักงาน ปปง. ที่ได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิผลมากที่สุด ได้แก่ การดำเนินงานเกี่ยวกับคดีอาชญากรรม และมีประสิทธิผลน้อยที่สุด ได้แก่ การดำเนินงานเกี่ยวกับคดีผู้มีอิทธิพลซึ่งนักวิชาการและผู้สนทนากลุ่มย่อยได้มีความเห็นเป็นทำนองเดียวกัน โดยนักวิชาการท่านหนึ่งได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

ยาเสพติดได้ผลที่สุด ที่ยังไม่ค่อยดีคือเรื่องผู้มีอิทธิพล ขนาดคำว่าอิทธิพลคำเดียวยังให้ความหมายไม่ได้เลย ดำรวจอย่างหนึ่ง ฝ่ายปกครองอย่างหนึ่ง ซึ่งถ้าไม่เป็นนโยบายของรัฐในการปราบปราม นายฯ ออกมาบอกว่า 14 ประเภทอาชญากรรมเป็นผู้มีอิทธิพล แต่บางท่านบอกไม่ใช่เป็นแค่แขนขา ยังมีคิวมอเตอร์ไซด์อีก ผมเคยบอกที่ประชุมว่าจริง ๆ แล้วกำหนดไม่ยาก บุคคลที่ตำรวจจับไม่ได้คือผู้มีอิทธิพล จับได้ตอนนี้คือแขนขาหมด

ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของผู้เข้าร่วมในการสนทนากลุ่มย่อยโดยมีผู้เข้าร่วมเห็นด้วยดังนี้ว่าขณะนี้ผมดูหลายเรื่องที่มีการตรวจสอบทรัพย์สินนักโทษ เรือนจำ ผู้ที่ถูกขังอยู่ในเรือนจำในคดีอาชญากรรมที่เป็นการใช้กฎหมายฟอกเงินเกินกว่าร้อยละ 95 เปอร์เซนต์ ส่วนใหญ่เป็นคดีอาชญากรรมทั้งนั้น และคิดว่าพวกที่ถูกจำคุกในคดีอาชญากรรมตอนนี้มีการติดต่อญาติพี่น้องหรือเขียนจดหมายไปถึงญาติพี่น้องเรื่องการย้ายทรัพย์สินหรือแจ้งเบาะแสของทรัพย์สินอย่างไรหรือไม่ เพราะจดหมายที่ติดต่อกันต้องผ่านเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ตอนนี้พอได้ความหรือได้เบาะแสก็จับประเด็นแห่งการตรวจสอบทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงิน หลายเรื่องที่ทำอยู่ในขณะนี้ ประเด็นปัญหา คือว่าตอนนี้กฎหมายฟอกเงินเป็นคล้าย ๆ ว่าค่าสุดท้ายที่จะดำเนินการกับผู้ก่อการร้ายหรือ พวกมิจฉาชีพพวกนี้ ลักษณะของการใช้กฎหมายฟอกเงินเท่าที่ผมดูขณะนี้หลายเรื่องที่เล็ก ๆ น้อย ๆ ดำเนินการไป แต่ในส่วนของการกฎหมายยาเสพติดตาม พระราชบัญญัติมาตรการฯ ในขณะนี้ใช้เฉพาะรายใหญ่ ๆ และเป็นปัญหาในทางปฏิบัติเหมือนกัน

นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อยส่วนใหญ่พอใจกับการการมีกฎหมายบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยผู้ทรงคุณวุฒิอีกท่านให้ความเห็นในเชิงสนับสนุนว่า

การที่มีกฎหมายฟอกเงินความจริงเป็นสิ่งที่ความรู้สึส่วนตัวผม ผมพอใจมาก ทุกอย่างกฎหมายกำหนดไว้แล้วว่าอะไรผิดได้ อะไรผิดไม่ได้ ความผิดมูลฐานหรือไม่กฎหมายบัญญัติไว้แล้ว ส่วนว่าในที่สุดแล้วมีข้อโต้แย้งถกเถียงอย่างไรไปจบที่ศาล เพราะไม่ใช่ว่าผิดแล้วเป็นของแผ่นดินไปเลยต้องศาลสั่งรับถึงจะตกเป็นของแผ่นดินได้ ไม่ใช่ว่าขึ้นไปอย่างไรแล้วศาลจะต้องเช็ดต้องไต่สวนกัน ฝ่ายที่อ้างว่าที่บอกว่าผ่อนมา

เองต้องไปพิสูจน์กันในศาล ผ่อนมาเองศาลสั่งรับอยู่แล้วเป็นเรื่องธรรมดาเหมือนที่จำต้องหามาดำเนินคดีอาญาและในที่สุดพิสูจน์กันในศาลไม่ได้ว่าได้ทำความผิดอาญาก็ยกฟ้อง

ในประเด็นของความผิดมูลฐานในคดีความผิดทางศุลกากร ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อยในกลุ่มกระบวนการยุติธรรมท่านหนึ่งกล่าวว่า

ส่วนของศุลกากรมูลฐานที่ 7 ลักลอบหนีศุลกากรที่จะเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงิน ประเด็นการที่ผ่านมาในคดีของศุลกากรจะเป็นส่วนน้อยที่มีการดำเนินการตามกฎหมายฟอกเงิน ประเด็นปัญหาบางครั้งเป็นเรื่องปัญหาข้อกฎหมาย เท่าที่ผมดูที่เราดำเนินการไปแล้ว อย่างกรณีการจับกุมเงินที่คอนเมือง เป็นปัญหาเรื่องข้อกฎหมายเรื่องการแปลกฎหมายว่าอย่างนี้ลักษณะของการกระทำของการขนเงินตราออกต่างประเทศเป็นเรื่องของการลักลอบหนีศุลกากรหรือไม่เป็นประเด็นหนึ่ง ในขณะนี้ล่าสุดคดีที่ยื่นคำร้องไปเร็ว ๆ นี้ในส่วนของการจับกุมสินค้าหนีภาษี ที่ทางพนักงานสอบสวนคดีพิเศษเข้าไปตรวจค้นและยึดครองของที่ส่งมาจากประเทศจีนหลายหมื่นคู่ และมีการดำเนินคดีในส่วนของการกลางที่ยึดได้บางยี่ห้อ [brand name] ก็เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ และมีเรื่องการส่งสินค้านำเข้ามาและดำเนินคดีในส่วนของการลักลอบหนีศุลกากรในเรื่องการนำสินค้าเข้ามาโดยไม่เสียภาษี แต่บางส่วนไม่เป็นสินค้าที่ละเมิดลิขสิทธิ์ไม่ใช่ยี่ห้อ [brand name] แต่ก็มีการนำเข้ามาด้วยจับกุมพร้อมกันในส่วนนั้นปรากฏว่าหลักฐานของทางศุลกากรไม่มีการเปิดตรวจสินค้าเหล่านี้ ประเด็นปัญหาในทางปฏิบัติเท่าที่ดูแล้วประเด็นที่ดำเนินการตามกฎหมายฟอกเงินต้องเชื่อก่อนว่าทรัพย์สินที่เคยดำเนินการได้มาจากการทำความผิดมูลฐานในข้อเท็จจริงในคดีนั้น

ในประเด็นการดำเนินคดีของความผิดทางอาญาตามความผิดมูลฐานทั้ง 8 นั้น ในบางครั้งมีข้อขัดข้องบางประการของวิธีการทำงาน อย่างเช่น วิธีการดำเนินคดีของพนักงานอัยการต้องแยกกับความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 แม้เป็นเรื่องเกี่ยวเนื่องกัน แต่วิธีการดำเนินคดีแตกต่างกัน ซึ่งบางครั้งศาลอาจยอมให้มีการรวมดำเนินคดีเป็นเรื่องเดียวกันในชั้นศาล แต่การพิจารณาแยกพิจารณาเป็น 2 เรื่อง และคำพิพากษาแยกเป็น 2 คดี ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานของพนักงานอัยการที่ต้องแยกทำเป็น 2 ส่วนงาน ซึ่งอัยการที่ทำคดีต่างสังกัดสำนักอัยการแต่ละฝ่าย เช่นคดียาเสพติดต้องให้พนักงานอัยการกองคดียาเสพติดทำเรื่องส่งฟ้อง ส่วนคดีฟอกเงินให้สำนักอัยการคดีพิเศษ 3 ทำเรื่องส่งฟ้องโดยผู้สนทนากลุ่มย่อยท่านหนึ่ง ได้กล่าวไว้อย่างน่าสนใจ

ประเด็นปัญหาในส่วนนี้คือ ในความผิดมูลฐานกับความผิดฐานฟอกเงินเป็นคนละฐานกันต่างกรรมกัน ตอนเกิดเหตุแรก ๆ ปกติแล้วเวลาทำสำนวนการสอบสวน พนักงานสอบสวนบางครั้งจะแยกสำนวนการสอบสวน คดีมูลฐานก็ไปคดีมูลฐาน คดีฟอกเงินก็ทำเป็นสำนวนฟอกเงินและแยกส่งอัยการต่างกองกัน เพียงแต่การพิจารณาสำนวนบางครั้งอาจจะมีปัญหาเรื่องการดำเนินคดีในชั้นศาล บางที่อัยการคดีมูลฐานฟ้องอัยการคดีฟอกเงินฟ้อง บางครั้งอาจจะต้องขอรวมพิจารณาบางที่เกี่ยวข้องกัน เท่าที่ประสบมาส่วนใหญ่เมื่อขอรวมพิจารณาศาลก็จะอนุญาตให้รวมประเด็นถามว่า ปัญหาตรงนี้มีปัญหาอะไรหรือไม่ในชั้นดำเนินการในส่วนของการคดีอาญาเวลาศาลพิจารณาคงใช้หลักกฎหมายอาญาทั่วไป โจทก์ต้องนำสืบโดย

ปราศจากข้อสงสัย เราต้องนำสืบก่อนข้างเข้มข้นมากกว่าการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน เพราะพยานหลักฐานศาลต้องฟังให้ชัดเจน ในคดีนั้นผลคดีปรากฏว่าในส่วนของความผิดทางอาญามูลฐานศาลยกฟ้อง แต่ว่าความผิดฐานฟอกเงินศาลลงโทษ พยานหลักฐานในชุดเดียวกันแต่ว่าฐานความผิดคนละฐานกัน เวลาศาลพิจารณาจะต้องดูแต่ละลักษณะของคดี ของข้อหาที่โจทก์ฟ้อง

นอกจากนี้ในประเด็นการดำเนินคดีของความผิดตาม พ.ร.บ. ยาเสพติด ซึ่งเป็นความผิดทางอาญา และเป็นความผิด 1 ใน 8 มูลฐาน เมื่อศาลได้มีคำพิพากษายกฟ้องผู้กระทำความผิด แต่ต่อมาได้ดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติการฟอกเงินในเรื่องทรัพย์สินทางแพ่ง ปรากฏว่าในทางปฏิบัติมีประเด็นที่น่าสนใจ 2 ประเด็น กล่าวคือ

- 1) เมื่อคดีอาญาลิ้นสุดแล้วจะดำเนินคดีทางแพ่งกับเจ้าของทรัพย์สินได้หรือไม่
- 2) หากความผิดเกิดขึ้นก่อนที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ จะฟ้องร้องบังคับคดีได้หรือไม่ โดยได้มีการยกตัวอย่างให้เห็นการปฏิบัติงานที่ใช้เป็นแนวทางในการทำงาน ซึ่งมีผู้สันทนากลุ่มย่อยในกลุ่มกระบวนการยุติธรรมท่านหนึ่งกล่าวรายละเอียดตัวอย่างของคดีที่ได้มีการดำเนินการไปแล้วว่า

เรื่องเดิมเกิดเหตุในช่วงที่กฎหมายยาเสพติด คือ พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ใช้บังคับอยู่ ในคดีนั้นปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีการล่อซื้อยาเสพติด คือยาบ้า และเฮโรอีนด้วย หลังจากล่อซื้อตำรวจปลอมตัวเป็นสายลับ ผู้หญิงไปล่อซื้อติดต่อกับตัวผู้ต้องหาซึ่งเป็นผู้หญิง คือ นาง ก [นามสมมติ] ปรากฏว่าพอล่อซื้อก็มีการตกลงซื้อขายยาเสพติด แต่ตอนที่ส่งมอบยาเสพติดตัวการ คือ นาง ก [นามสมมติ] ให้ลูกน้องนำยาเสพติดมาส่งให้กับตำรวจที่ล่อซื้อ ก็มีการจับกุมลูกน้องได้พร้อมกับยาเสพติด ยึดเงินที่ล่อซื้อได้ ในคดีอย่างนี้ในชั้นนั้นปรากฏว่าพนักงานสอบสวนก็แจ้งข้อหาร่วมกันมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและจำหน่าย ซึ่งในคดีลักษณะอย่างนี้ในเรื่องการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินในส่วนนั้น มีการทำกฎหมายมาตรการฯ ไปใช้ในบทบัญญัติของกฎหมายมาตรการฯ โดยเฉพาะเพราะว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดคือได้มาจากการกระทำความผิดยาเสพติดมีการตรวจสอบทรัพย์สินโดยสำนักงาน ป.ป.ส. ดำเนินการ ส่วนคดีอาญาเป็นเรื่องของการสอบสวนดำเนินการแยกเป็นสองส่วน ส่วนคดีทรัพย์สินซึ่งส่วนใหญ่แล้วทรัพย์สินที่มีอยู่ก็จะเป็นของตัวการใหญ่ทั้งนั้น มีที่ดินมีทรัพย์สินหลายรายการมูลค่าหลายสิบล้าน ปรากฏว่าการดำเนินการในคดีนี้เนื่องจากกฎหมายมาตรการฯ มาตรา 27 เป็นกรณีที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิด พอผ่านการตรวจสอบทรัพย์สินโดยคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินของ ป.ป.ส. แล้ว และมีความเห็นมีมติว่าทรัพย์สินพวกนี้เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดก็ส่งเรื่องให้อัยการเพื่อขึ้นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาคดีหลักสั่งริบทรัพย์สินให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในคดียาเสพติดซึ่งดำเนินการตามกฎหมายมาตรการฯ จะมีสองส่วน ส่วนหนึ่ง คือ คำฟ้องในคดีอาญามูลฐานหลัก ส่วนที่สองคือ คำร้องให้อัยการขึ้นขอให้ศาลในคดีหลักนั้นเอง สั่งริบทรัพย์สินให้ตกเป็นของกองทุน ซึ่งทรัพย์สินเหล่านี้ต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบโดยคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินของ ป.ป.ส. ปรากฏว่าในคดีมูลฐานศาล

พิจารณาแล้วลงโทษเฉพาะลูกน้องที่กระทำความผิด แต่ตัวการใหญ่ศาลฟังว่าพยานโจทก์ที่น่าสืบมีข้อสงสัยเกี่ยวกับล่อซื้อของสายลับก็เลยยกฟ้อง พอยกฟ้องขึ้นมาผลปรากฏว่าทรัพย์สินส่วนใหญ่แล้วเป็นของตัวการใหญ่ทั้งนั้น หลักในกฎหมายมาตรการฯ ถ้าคดีหลักศาลยกฟ้อง คดีคำร้องก็ต้องตกไปด้วย เพราะถือว่าการริบทรัพย์สินตกเป็นของกองทุนเป็นโทษอย่างหนึ่ง เป็นคดีที่ต้องประกอบกับคดีหลัก เมื่อไม่ได้กระทำความผิด คดีหลักคำร้องศาลก็ยก ตอนที่ยกคำร้องในคดีนั้นปรากฏว่ากฎหมายฟอกเงินแรก ๆ ยังไม่มีผลใช้บังคับ หลังจากยกฟ้องตัวการใหญ่ไปแล้วคดีคำร้องก็ตกไปด้วย คดีถึงที่สุดส่วนลูกน้องจำคุกก็ว่าไป ประเด็นปัญหา คือ หลังจากนั้นแล้วกฎหมายฟอกเงินมีผลบังคับใช้วันที่ 19 สิงหาคม 2542 ทางสำนักงาน ป.ป.ส. ส่งเรื่องนี้มาที่สำนักงาน ปปง. เพื่อให้ดำเนินการกับทรัพย์สินชุดที่ยังเหลืออยู่ มีที่ดินหลายสิบแปลง ปรากฏว่าทางสำนักงาน ปปง. รับดำเนินการต่อโดยมาตรา 58 ของกฎหมายฟอกเงินที่บอกว่าถ้าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดแล้วไปดำเนินการตามกฎหมายอื่นไม่เป็นผล หรือถ้ายังไม่ได้ดำเนินการก็ตาม หรือถ้าดำเนินการตามกฎหมายฟอกเงินจะก่อประโยชน์ให้แก่ทางราชการมากกว่าก็สามารถดำเนินการได้อีกเป็นบทบัญญัติโดยเฉพาะตามมาตรา 58 สำนักงาน ปปง. ก็ตรวจสอบตามขั้นตอนของกฎหมายฟอกเงินโดยการพิจารณาของคณะกรรมการธุรกรรม จนกระทั่งสุดท้ายดูว่าพยานหลักฐานที่รวบรวมมาเชื่อว่าทรัพย์สินชุดเดิมเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมายฟอกเงินตามนิยามมาตรา 3 ส่งเรื่องให้อัยการดำเนินการต่อ อัยการพิจารณาตามขั้นตอนและดูแล้วหลักฐานพอที่จะยื่นคำร้องได้ตามมาตรา 49 ก็ยื่นคำร้องขอให้ศาลแพ่งมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่ตรวจสอบชุดที่ยังไม่คืนไปตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา 49 พอยื่นคำร้องไปประเด็นเกิดขึ้นมาทันที พวกคัดค้าน คัดค้านบอกว่าคดีนี้ไม่สามารถดำเนินการได้อีกเพราะว่าคดียาเสพติดถึงที่สุดไปแล้วทรัพย์สินก็ชุดเดียวกัน ประเด็นที่สอง คือ ทรัพย์สินเหล่านี้ได้มาก่อนวันที่กฎหมายฟอกเงินมีผลบังคับใช้ สองประเด็นแล้วที่ต่อสู้คดีขึ้นศาลเพราะคดีนี้เป็นคดีแรก ๆ ที่ทางอัยการดำเนินการอยู่ ปรากฏว่าตอนนี้ศาลแพ่งตัดสินแล้ว ในประเด็นคือ มาตรา 58 เกี่ยวกับการดำเนินการใหม่ตามกฎหมายฟอกเงินบอกว่าสามารถดำเนินการได้เพราะเป็นกฎหมายคนละฉบับกัน และมาตรา 58 บัญญัติไว้ชัดเจน แม้ดำเนินการตามกฎหมายมาตรการฯ ไปแล้วไม่เป็นผลก็ยังดำเนินการต่ออีกตามกฎหมายฟอกเงินได้เพราะเป็นคนละส่วน พร.บ.มาตรการฯ ยาเสพติดเป็นเรื่องของทางอาญา แต่ว่าในส่วนการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินตามมาตรา 58 เป็นส่วนของการดำเนินการที่ศาลแพ่งเป็นคนละส่วนดำเนินการได้ประการแรก ประเด็นที่สอง ทรัพย์สินที่ได้มาก่อนวันที่กฎหมายฟอกเงินมีผลบังคับใช้ศาลแพ่งจะสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินได้หรือไม่ อันนี้ที่ต่อสู้ประเด็นนี้อยู่ สุดท้ายศาลก็มีคำวินิจฉัยออกมาในประเด็นว่าในส่วนของการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินไม่ใช่เป็นเรื่องการลงโทษทางอาญาเหตุผลอีกส่วนคือ แม้ในเรื่องทรัพย์สินในส่วนของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1327 ยังกำหนดไว้ว่า ถ้าทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายต้องตกเป็นของแผ่นดิน ประเด็นนี้ท่านเขียนใส่ไว้ สุดท้ายแล้วศาลแพ่งก็มีคำสั่งให้ทรัพย์สินทั้งหมดซึ่งพนักงานอัยการนำสืบได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐานเรื่องยาเสพติด เพราะเรื่องการฟังพยานหลักฐานในคดีทรัพย์สินต่างจากคดีอาญา ในส่วนของคดีทรัพย์สินเนื่องจากกฎหมายฟอกเงินพูดถึงในประเด็นนี้ในมาตรา 51 ว่าถ้าเกิดศาลพิจารณาคดีแล้วฟังว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและข้อ